

SVĚTOVÉ KRÍMIPOVÍDKY

Jeffery Deaver, Jo Nesbø,
Ian Rankin a dalších 33 autorů z celého světa



SESTAVIL MAXIM JAKUBOWSKI

SVĚTOVÉ KRIMIPOVÍDKY

Jeffery Deaver, Jo Nesbø
Ian Rankin a dalších 33 autorů z celého světa

2013



Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky šířena či přenášena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE MAMMOTH BOOK OF BEST INTERNATIONAL CRIME,
vydaného nakladatelstvím Constable & Robinson, Londýn 2009,
přeložili Dalibor Míček, Hana Pernicová (povídka Jahodový strom) a Jiří Kobělka
(povídka Vánoční dárek)
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazyková redaktorka: Martina Sandlerová
Korektura: Darina Mikulenková
Sazba: Dušan Žárský
Obálka: Radek Urbiš
Vydání druhé, v elektronické verzi první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v září 2013

ISBN 978-80-7303-885-4

OBSAH

Úvod	
<i>Maxim Jakubowski</i>	9
ITÁLIE	
Zločin za zločin – <i>Giorgio Faletti</i>	13
VELKÁ BRITÁNIE	
Rumpole a vánoční prázdniny – <i>John Mortimer</i>	47
NIZOZEMÍ	
Brigáda – <i>René Appel</i>	81
NORSKO	
Sérum – <i>Jo Nesbø</i>	95
NOVÝ ZÉLAND	
Huxley – <i>Chad Taylor</i>	113
NĚMECKO	
Mezi partyzány – <i>Carmen Kornová</i>	125
FRANCIE	
Etnická čistka – <i>Dominique Manottiová</i>	139
ŠVÉDSKO	
Opravdu mizerný den – <i>Camilla Läckbergová</i>	149
ŠPANĚLSKO	
Ten tlustý sadistický parchant – <i>José Carlos Somoza</i>	159
VELKÁ BRITÁNIE	
Jahodový strom – <i>Ruth Rendellová</i>	167
NIZOZEMÍ	
Jako blesk z čistého nebe – <i>Carla Vermaatová</i>	233
NĚMECKO	
Svatba ve Voerde – <i>Gunter Gerlach</i>	249

ŠVÉDSKO	
Když konečně přišel – <i>Inger Jalakas</i>	261
FRANCIE	
Volá anděl – <i>François Rivière</i>	267
RUSKO	
Hovor u stolu, 1882 – <i>Boris Akunin</i>	275
ŠPANĚLSKO	
Slepá ulička – <i>Julián Ibáñez</i>	291
ITÁLIE	
Putování – <i>Michael Gregorio</i>	297
TRINIDAD	
Šťastný nález – <i>Lisa Allen-Agostiniová</i>	309
ŠVÉDSKO	
Andělské dítě – <i>Tove Klackenberg</i>	325
NĚMECKO	
Všechno pro Bergkamen – <i>Sebastian Fitzek</i>	333
JAPONSKO	
Záhada městské legendy – <i>Rintaró Norizuki</i>	349
NIZOZEMÍ	
Souboj – <i>Jacob Vis</i>	379
MEXIKO	
Daleko na jihu – <i>Paco Ignacio Taibo II</i>	389
NĚMECKO	
Neprůchodný eskalátor – <i>Jürgen Ehlers</i>	399
INDIE	
Hlasy v hlavě – <i>Altaf Tyrewala</i>	407
USA	
Vánoční dárek – <i>Jeffery Deaver</i>	415
FRANCIE	
Jizvy – <i>Daniel Walther</i>	453

KUBA	
Pohled do slunce – <i>Leonardo Padura</i>	467
NIZOZEMÍ	
Meč boží – <i>Josh Pachter</i>	479
ŠPANĚLSKO	
Teď si promluvíme o Lauře – <i>Andreu Martin</i>	497
KANADA	
Prázdniny s ilegálními sázkami – <i>Howard Engel</i>	509
NĚMECKO	
Noc nad Unnou – <i>Bernhard Jaumann</i>	525
USA	
Velký spínač – <i>Mickey Spillane & Max Allan Collins</i>	539
TURECKO	
Vyjížďka ve větru – <i>Feryal Tilmaç</i>	553
ITÁLIE	
To není pravda – <i>Diego De Silva</i>	567
VELKÁ BRITÁNIE	
Řekni mi, koho zabít – <i>Ian Rankin</i>	617

ÚVOD

Anglicky psané detektivky a krimiromány se těší celosvětové popularitě, nepochybně i díky návaznosti na kulturní dědictví, jaké představují díla sira Arthura Conana Doylea, Charlese Dickense, Edgara Alana Poea, Agathy Christie, Raymonda Chandlera, Dashiella Hammetta. Na tyto velikány navazují slavní autoři současnosti, které všichni milujeme a obdivujeme, a tudíž nás víceméně nepřekvapí, že cizojazyční autoři detektivní prózy jsou anglofonními čtenáři i kritiky mnohdy přehlíženi. I když vezmeme v úvahu ekonomickou stránku nakladatelské praxe, v níž honorář za překlad představuje nezanedbatelnou položku v nákladech na vydání díla, a také nepopíratelnou dominantní pozici anglického jazyka, stále narážíme na předsudky vůči kultuře cizích zemí a přesvědčení, že u nás se rodí dostatek zajímavých povídek či románů. Totéž platí i pro filmový průmysl, kterému stále do značné míry vládne Hollywood. A takhle je to špatně.

Dalo by se s nadsázkou tvrdit, že první kriminální zápletkou v beletrii je zavraždění Abela v bibli, která samozřejmě v angličtině napsána nebyla. Vášně a emoce, které vedou ke zločinu fiktivnímu i reálnému, jsou nedílnou součástí lidské existence. Lze říci, že zločin kráčí historií lidstva od úsvitu civilizace a do značné míry ovlivňuje i dějiny – vzpomeňme vraždy a intriky antického Řecka a Říma, krvavý středověk, dynastii Borgiů, vzestup zločinnosti v období americké prohibice... a takto dojdeme až do současnosti. Příkladů bychom našli nespočet, nejen v Británii a Americe. Zločin je bohužel celosvětový jev.

A právě proto ve všech jazycích a kulturách vznikaly a vznikají stále nová kriminální a detektivní díla, což jsme se ovšem my – Anglosasové, až příliš často zaujati sami sebou – rozhodli částečně ignorovat. Hradba nezájmu postupem let narůstala a pro zahraniční autory (nejen detektivního žánru) bylo velmi obtížné dosáhnout překladu svých děl do angličtiny, což nám znemožnilo přístup k obrovskému zdroji talentů. Některým vynikajícím autorům se podařilo tuto bariéru prolomit: patří mezi ně kupříkladu Georges Simenon, Sjöwallová & Wahlöö, Friedrich Dürrenmatt nebo třeba dvojice Boileau-Narcejac. To jsou však spíše výjimky. Další srovnatelně talentovaní autoři jako Jean-Patrick Manchette, Friedrich Glauser či Giorgio Scerbanenco zůstávají dále přehlíženi.

Úspěch několika skandinávských spisovatelů (Henning Mankell, Stieg Larsson) naštěstí v posledních letech pootevřel dveře, takže anglojazyčná čtenářská veřejnost má po dlouhé době možnost vychutnat si jako nikdy dříve i díla zahraničních spisovatelů. Nyní není problém užít si široce dostupné autory jako Fred Vargas, Boris Akunin, Jean-Claude Izzo, Arnaldur Indridasson a Andrea Camilleriová. Vzniklo dokonce několik malých a nezávislých nakladatelství, která se velkoryse rozhodla směřovat své úsilí výhradně k překladovým dílům, jednak pro ukojení racionální zvědavosti, tak i na důkaz známého faktu, že úspěch plodí úspěch.

Jako redaktor, který po několik desetiletí usilovně podporuje žánrová díla z jiných zemí, nedokážu přesvědčivě vysvětlit, proč se to začalo dít až nyní, a ne někdy dříve. Uhodili snad skandinávští autoři na správnou strunu v duších anglických a amerických čtenářů, kteří ve stylu práce a vyšetřování skandinávských detektivů nacházejí sami sebe? Možná je pro nás díky globalizaci snazší přijmout cizí mravy a zvyklosti, možná nás naši detektivové začali unavovat, možná byla rozhodujícím faktorem exotická přitažlivost cizích a neprobádaných břehů a kultur. Kdo ví?

Nemohu v této souvislosti nevzpomenout obrovské úspěchy britských a amerických spisovatelů jako HRF Keating, Donna Leonová, Michael Dibdin a mnoha dalších, kteří situovali své knihy do cizích zemí; dále jsou tady americké autorky Elizabeth Georgeová, Martha Grimesová nebo Deborah Crombieová píšící

o Anglii, zatímco naopak mnoho Britů (a Irů) často zasazuje své knihy do Spojených států: Lee Child, John Connolly, Ken Bruen a dokonce i já sám... Za takovýto vývoj můžeme být jen vděční – tím spíše, že stále nabírá na síle a my můžeme objevovat díla celé řady nových spisovatelů, seznámit se s jejich úžasnými literárními postavami, lokalitami a zápletkami.

Stále je však před námi dlouhá cesta: do cizích jazyků je překládána celá řada anglických a amerických autorů, zatímco opačně to zdaleka neplatí. Letmý pohled do polic britských knihkupectví by nás lehce mohl dovést k mylné domněnce, že je nám nyní dostupný každyčský skandinávský autor detektivek, zatímco ve skutečnosti stále ještě vidíme pouze špičku ledovce. A díky svým znalostem francouzské, italské a španělské spisovatelské scény si bolestně uvědomuji, kolik vynikajících autorů zůstává nadále nepřeložených. Za oponou se nachází celý svět napětí a záhad, který nám stále zůstává utajen. A to je nepochybně velmi lákavá představa, co říkáte?

Po mnoho let sestavuji výroční antologii nejlepší britské detektivní tvorby a velice mě potěšilo, když mi Pete Duncan a Nick Robinson z nakladatelství Constable & Robinson nabídli, abych rozšířil pole působnosti i do oblasti zahraničních literatur a sestavil sbírku, kterou se právě chystáte začít číst. Jsem často zván na spisovatelské festivaly po celé Evropě, na nichž jsem se mohl setkat s mnoha zahraničními autory krimirománů – a právě tato kniha mi umožnila vydat jejich díla poprvé v anglickém překladu.

Byla to krásná a zajímavá práce. Osobně jsem samozřejmě mohl číst pouze povídky napsané v té hrstce jazyků, které ovládám. Z tohoto důvodu jsem oslovil několik zahraničních spisovatelů, aby mi doporučili to nejlepší, co ve své (mnou neovládané) mateřštině nedávno četli. Rád bych zde poděkoval Jürgenu Ehlersovi z Německa, Camille Läckbergové ze Švédska, Pacu Taibovi z Mexika, jenž byl mým poradcem ohledně španělskojazyčné tvorby, Hirshovi Sawneymu z Indie, Carle Vermaatové z Nizozemí. Bylo by rovněž chybou nezmínit Johnnyho Templea z nakladatelství Akashic Books, který můj záměr podporoval, poskytl mi potřebné kontakty a sám v edici Noir Cities vydává stále větší množství zahraničních autorů. Můj vděk patří také Trishe Tele-

pové a Helen Donlovové za doporučení při výběru překladatelů a Janet Hutchingsové z časopisu *Ellery Queen's Mystery Magazine*.

Není mým zvykem vyzdvihovat v předmluvách povídkových sbírek některé ze zařazených děl. A tentokrát musím tuto zásadu ctít ještě pevněji. Jak bych ostatně mohl srovnávat povídku z Itálie s příběhem z Ruska, Nového Zélandu či Indie? Podle jakých kritérií poměřovat povídku kanadskou a britskou? Namísto toho zmíním, co mají všechny povídky z této sbírky společné: jsou to výtečné kriminální příběhy, které vás zaujmou, okouzlí, upoutají, často překvapí a obelstí... A právě tato kritéria jsem měl na zřeteli, když jsem vybíral to skutečně nejlepší z detektivní literatury, kterou současná světová tvorba nabízí.

Pochopitelně zde najdete několik britských a amerických autorů, bez výjimky široce oblíbených a známých. Jak bych je také mohl opomenout, vezmeme-li v úvahu již dříve zmíněnou dominanci angloamerických autorů v tomto žánru? Bez nich bych sotva mohl označit svou sbírku za vsutku mezinárodní. Někteří zahraniční autoři, které jsem měl tu čest vybrat, se již dočkali překladu svých děl do angličtiny, zatímco jiní na to ještě čekají (doufejme však, že se toho společně s nimi brzy dočkáme). Chovám naději, že ukázka jejich nezměrného talentu v této sbírce dodá čtenářům odvalu, aby šířili povědomí o doposud neznámých autorech dál a přispěli tak k ještě většímu rozšíření zahraniční detektivní literatury a ke zvýšení její popularity.

Maxim Jakubowski

ZLOČIN ZA ZLOČIN

Giorgio Faletti

Stanice se nijak neliší od ostatních maloměstských nádraží. Koleje vzadu a koleje vpředu, kabely natažené proti obloze a zrezivělé pražce barvící zemi dohněda až k zatáčce, kam oči dohlédnou. Podél kolejí dlouhá nízká budova, jejíž tvar a barva dávají tušit, že může sloužit jen jedinému účelu, a tím je nádraží. Nápis ASTI na zavěšené modré ceduli poskytuje informaci cestujícím projíždějícím kolem a vítá ty, kteří se tady zastaví. Skřípění brzd a železa neustane, dokud vlak nezastaví a dveře se neotevřou.

Pasažéři se postupně mění podle toho, jak hlas v amplionu oznamuje návazné spoje. Názvy, které nepodněcují sny, obyčejná města v okolí, prostě jen místa, kam se lidé vracejí. Konec cesty, jež se v místech jako toto dá stěží považovat za dobrodružství. Jsou to jen prosté každodenní činnosti, které jako odměnu nabízejí strohou, neměnnou a nevyhnutelnou monotónnost kyvadla.

Tik tak, tik tak...

Jeden kmit tam a druhý zpět, každý den stejný, dokud pohybová energie nedojde a vše, co zbývá udělat, je zjistit, zda se poslední vteřina shoduje s tik nebo s tak. Muž, který učinil rozhodnutí, si při vystupování z vlaku myslí, že to je v podstatě i jeho život, jeden vlak ráno a druhý večer, nepřetržitě a stále dokola, dokud se ne naví tak, že už nemůže pokračovat dál.

Nebo dokud život nerozhodne, že je příliš unavený, aby pokračoval dál...

V každém případě muž, který učinil rozhodnutí, si slíbil, že dnešní den bude výjimečný. Den, kdy slzy budou ospravedlnitelné a kdy se bude zdát, že bolest byla zaplacená. Den, kdy se pokusí najít úsměv ne pro sebe, ale pro někoho, kdo je mrtvý. Nebo pro všechny, kteří jsou mrtví.

Kdyby se věci vyvíjely lépe, spravedlivě, kdyby se alespoň přiblížily představě práva, které má být stejné pro všechny, neexistoval by důvod, aby udělal to, co se rozhodl udělat.

Kdyby všechno bylo jinak...

Tyto myšlenky ho vnitřně tak pohltily, že instinktivně zaťal zuby. Jsou tak jasné a jeho motivace tak zřejmá, že by jej nepřekvapilo, kdyby to měl vepsáno ve tváři. Udivuje ho, že jeho odhodlání nemá barvu, výšku nebo rozměr, který by z něj udělal objekt vyčnívající nad ostatní lidi kolem jako neobvyklá figurka v kresleném vtipu.

Místo toho se jeho obličej, výraz ani výška nijak neodlišují od své obvyklé podoby a on proplouvá davem jako loď bez vlajky, odolná proti bouři. Nikdo mu nevěnuje pozornost. Všichni obracejí myšlenky k něčemu, co zjistili nebo se chystají zjistit na začátku nebo na konci své krátké či dlouhé, poklidné či nudné cesty. Pro ně představuje jen dalšího anonymního pasažéra zápolícího s časem a prostorem, který se ztratí v davu na náměstí před nádražím.

Hned jak vyjde ven, zastaví se a obvyklým pohledem se zadívá kolem sebe na město, které viděl nesčetněkrát.

Tady a jinde.

Malé město, panoráma nádraží: stromy, taxíky, autobusy, fontána, obchody po obou stranách. Chládek stánku se zmrzlinou pro horké letní dny. Klamné množství lidí odpovídající tomuto nádraží a všem nádražím na světě. Právě taková scéna leží na opačném konci každodenní cesty, jež byla po celá léta jeho životem. Jméno na ceduli, oznamující zastávku, se mění, mění se herci, ale ne postavy. Stačí necelá minuta a přijdete na to, kdo je kdo, pokud si to přejete nebo máte vůli to udělat. Lehce pokrčí rameny a vykročí – beze spěchu, protože nemusí dodržet žádný termín, musí

jen dosáhnout výsledku. Přechází náměstí a jeho jediným cílem je město. Přemítá, že až bude zítra opět nastupovat do vlaku, nechá za sebou hodiny, které se zastaví. Neví, jak rychle bude kráčet a jak bude vypadat jeho dech a myšlenky, ale je si jistý, že nebudou stejné. Vydává se na cestu, oděný v nevýrazném svrchníku. Ten chrání jeho anonymitu, ale nedokáže mu zajistit živější chůzi nebo zakrýt lehce shrbená záda.

Muž, jenž učinil rozhodnutí, schovává v pravé kapse svrchníku zbraň.

1

Lenochod měl dva hlasy.

Jeden pro všechny, který používal, když mluvil k světu: nazýval ho Hodný Hlas. Byl to ten, který diskutoval, zdravil, děkoval a omlouval se, ale neznamenal nic víc než ozvučenou masku, obrazovku, za niž se dalo schovat ve chvílích, kdy nastala nutnost vyjít mezi lidi. A pak tady byl hlas, který si Lenochod vyhradil sám pro sebe, slyšel ho uvnitř, jak se hádá a hovoří, jako by vycházel z nějaké autonomní části jeho mozku. Po celou tu dobu ho tak dokonale skrýval, že nikdo ani nepojal podezření, že existuje. Byl to jeho skutečný hlas.

Zlý Hlas.

Ten, který se mu teď beze slov dral do úst, když pozoroval dívky a olizoval si rty.

Auto nechal na parkovišti za hotelem a sám se vynořil ze tmy před stadionem na bulváru lemovaném stromy. Zabočil doprava a hotel nechal za zády. Na jeho kožené bundě se odrážela světla salonů jako razítka. Kráčel volným krokem s očima upřenýma před sebe. Přešel ulici a přiblížil se k drátěnému plotu, až když byl mimo dosah požární zbrojnice.

Nedělal nic špatného, ale vzhledem k předchozímu záznamu v rejstříku se chtěl vyhnout všemu, čím by na sebe mohl upoutat pozornost. Ve zbrojnici se nic nehýbalo, ale na stanici se může během několika okamžiků začít všechno točit na plné obrátky. Mimo to nějaký znuděný hasič vyhlížel až příliš často z okna.

Ti lidé jsou vycvičeni jednak aby viděli, jednak aby pozorovali. A on si nepřál být ani viděn, ani pozorován.

Aspoň ne na tomto místě a v tuto dobu.

Přešel na druhou stranu, až když dorazil k řadě oleandrů tvořících hranici mezi plotem a zdí, kde se ulice stáčela a zeď plynule přecházela do klenutého oblouku, fungujícího jako služební vchod na stadion. Dřepł si tak, aby ho keřiky na krátkém travnatém pásu vedle chodníku co nejvíc ochránily před zraky náhodného svědka, ať už by šel kolem pěšky nebo jel v autě. I když – teď už nebyla sezona, kdy se chodí na procházky. A v tuto pozdní hodinu jedou auta přímo, hranaté karosérie a točící se kola vezou lidi domů na večeri. Vyhrnul si límec kožené bundy a opřel se rukama o drátěné pletivo obalené zeleným plastem. Zahnutými prsty se držel zelených ok jako parazit svého hostitele. Na opačné straně plotu se pod reflektory třpytila orosená, jasně zelená tráva fotbalového hřiště. Na opačné straně plotu se nacházel svět, jenž dennodenně zaměstnával jeho fantazii. Před dveřmi, které mu byly nejbliž, trénovaly ve světle reflektorů členky ženského fotbalového týmu. Skoro všechny měly oblečené tepláky, ale několik jich trénovalo i navzdory chladnému večeru jen v šortkách. Jejich pevné holé nohy se leskly pod téměř nestydatým svitem informačních tabulí a světlometů umístěných vysoko nad nimi.

Mezi ostatními dívkami vynikala zejména jedna, převyšující své spoluhráčky. Měla krásnou tvář a štíhlé, pružné tělo, které spíše připomínalo postavu modelky než sportovkyně. V té chvíli se oddělila od skupiny naslouchající trenérovým slovům, doprovázeným živou gestikulací. Dívka se pohybovala několik metrů od ostatních a s úžasnou zručností si pohrávala s míčem. Lehce jej odkopávala z levé nohy na pravou, ke koleni a zpátky k chodidlu. Její pohyby dodávaly skvělé technice zvláštní nádech smyslnosti, jako by pod bílým světlem tančila.

Její pokožka si zachovala snědou barvu, ačkoliv léto už bylo dávno minulostí, a Lenochoď si pomyslel, že určitě chodí každou chvíli do kosmetického salonu do solária, aby si jantarovou barvu udržela. Představil si ji, jak se svléká a vstupuje nahá, s odhalenými pevnými bradavkami a nezralým zadečkem do opalovacího

boxu, aby své tělo nechala prozkoumávat fialovými prsty ultrafialových paprsků.

Lenochod se znovu olízl. Nic si tím nepomohl, protože měl ústa sušší než rty. Cítil, jak se mu objem v rozkroku zvětšuje a vyplňuje kalhoty. Líbilo by se mu, kdyby vstoupil do toho těsného prostoru boxu s ní, nahý a nenápadný, a hovořil s ní Zlým Hlasem, zatímco by do ní vnikal. Náhlá myšlenka, že by mohla být panna, způsobila, že se mu po celém těle rozlilo horko a stoupalo až ke spánkům. Ještě víc by ho uspokojilo, kdyby si ji vzal divoce, bezohledně, s vědomím, že hrubý akt by jí způsobil trochu bolesti...

Vyhoň si ho, nabádal Zlý Hlas.

Tady ne, zamručel váhavě s použitím Hodného Hlasu.

Jen stěží odolal nutkání rozepnout si kalhoty, vytáhnout penis a masturbovat do rytmu dívčina driblování. Pokynům Zlého Hlasu by se nemělo vždycky vyhovět. Už se kvůli tomu dostal do příliš velkých potíží a musel se naučit to krotit.

Aspoň trochu. Aspoň na veřejnosti.

Dívka na hřišti přestala driblovat, jako by se probrala z intimního prožitku, z toho výjimečného dialogu s míčem, který v oné situaci možná představoval víc, než by měl logicky představovat. Mrštným pohybem chodidla zvedla míč ze země a stiskla ho rukama. S míčem v podpaží se otočila zády k místu, kde měl Lenochod své stanoviště, a vracela se zpět ke skupině, která si její nepřítomnosti ani nevšimla.

Pohupování jejího zadečku pod tenkou látkou bílých trenýrek působilo na Lenochodovy hladové oči až hypnoticky.

Všimla si tě a chce tě vzrušit, čubka jedna, zavřískal Zlý Hlas a utichl.

Lenochod si nebyl jistý. Možná že tentokrát má Zlý Hlas pravdu. Možná že ta mladá dívka dokáže provokovat s prohnanou nemravností zralé ženy. Jako některá z prostitutek, které se mu občas podařilo šoustat, když měl peníze, aby si to mohl dovolit. Pokud šlo o uspokojování jeho rozmanitých chtíčů, sužovala Lenochoda celá řada problémů: je ošklivý, nemá ani cent a líbí se mu krásné ženy. Tvář s vystouplýma vodnatýma očima, nápadně velkými řezáky a téměř žádnou bradou mu vysloužila přezdívku, kterou

ted' nosí jako epitař. Pro všechny ostatní zemřel Lucio Bertolino v onen prokletý den, když byl ve vězení a někdo utrousil, že vypadá jako lenochod tříprstý v animovaném filmu *Doba ledová*.

Přišel do vězení jako muž a vyšel z něj jako karikatura.

Jeho život to nezměnilo, alespoň ne oficiálně. Stejně jako předtím, ať Lucio nebo Lenochod – ženy, s nimiž se mu podařilo navázat vztah zadarmo, k němu cítily odpor. A on se bouřil proti těm, o které opravdu stál.

Pro něj existoval jediný způsob, jak mít sex, a to zaplatit si za něj. Pouze děvky byly schopné uspokojit jeho tužby a realizovat jeho fantazie. Hledal je na internetu, na nesčetných stránkách plných lechtivých fotek, holé zadky a poprsí vystavená k prohlížení, někdy i tváře, lehce rozmazané ve snaze zamaskovat rysy, které se stejně daly vytušit, a právě proto vyprovokovávaly ještě větší vzrušení. Šlo o mladé dívky, prvotřídní prostitutky na zavolání, a jejich ceny se často pohybovaly za hranicí Lenochodových možností. Občas, když měl hluboko do kapsy, si vystačil s prohlížením oněch barevných obrázků na monitoru a masturbací. Přitom popustil uzdu své divoké představivosti a v hlavě si promítal film, co by s kteroukoliv z nich mohl dělat.

Příště si vybere holku, jež se bude podobat té, která si ještě před chvílí pohrávala s míčem na nohou tím hypnotickým pohybem, skoro připomínajícím sexuální provokaci.

Nahoru, dolů, nahoru, dolů, nahoru, dolů...

Koupí patřičné oblečení a požádá ji, aby se oblékla jako ta dívka, potom ji přinutí, aby se svlékla v koupelně a dala si sprchu, jak to dělají všichni sportovci po tréninku. Potom... Světla na hřišti zhasla a ve stejném okamžiku vypnula jeho vnitřní obrazovku, na niž si své představy promítal. Žena, která se pro něj svlékala, se rozplynula a jemu po ní zůstala míhající se žlutá skvrna před očima.

Lenochod zůstal opuštěný ve tmě jako vždycky.

Ještě několik vteřin setrval přikovaný k plotu, jako by byl elektrizovaný vzrušením. Pak uvolnil sevření, opustil ochranný val z keřů, přešel ulici a vracel se k autu. Cestou přemýšlel, co by mohl udělat, aby sehnal nějaké peníze. Zrovna byl švorc, ale však on něco vymyslí. Vždycky dokázal nějak vyjít a tentokrát to dokáže

taky. Jeden kamarád ho právě seznámil s nějakými lidmi, kteří ho ujistili, že se dají vydělat peníze distribucí drog, že drogy jsou teď univerzální komoditou na trhu přístupném všem sociálním vrstvám.

Tráva, koks, heroin, extáze...

Zaručený přínos pro každý rozpočet a každý typ závislosti. Doposud stál mimo tento okruh – ne že by ho trápily výčitky svědomí nebo měl nějaké morální zábrany, ale zkrátka proto, že se mu nikdy nenaskytla příležitost do něj vstoupit. Vždycky si vystačil s drobnými bytovými krádežemi, deprimujícími přepadeními důchodců před poštou, kradením kabelek a podobnými skutky. Malé věci, za které ho skoro nikdy nechytli. Větší záležitost, kterou na sebe upoutal pozornost policie, představovaly stížnosti několika děvčat kvůli sexuálnímu obtěžování. Stížnosti, z nichž nakonec, když přestal dívky pronásledovat, nebylo nic.

Jen jednou se pokusil o něco velkého, a dopadlo to tak, jak se dalo čekat. Možná si spolu s kamarády ukousli příliš velké sousto. V důsledku toho skončili v base s více obviněními, než kolik má pes v kožichu blech.

A přece mohlo jít všechno jako po másle, kdyby tam nebyla ta zatracená zatačka a to zatracené auto...

Nicméně ve vězení se Lenochoď naučil, jak to ve světě chodí. Přínejmenším v určitém světě. Skutečně zasvěcení lidé ho poučili, jak se vydělávají peníze. A dozvěděl se, že zákony tvoří síť s dost velkými oky. Podle zákoníku měl zůstat v chládku řadu let. Ale s využitím kupčení za omluvu a přiznání, s využitím shovívavosti a snížením sazby za dobré chování se dostal ven za necelé tři roky.

A teď se rozhodl brát to vážně.

Zaplatit za všechny kurvy, které chce, a za všechny dobré právníky, které potřebuje – takový typ, co dokáže zařídit, že večer jdete do vězení a druhý den vás propustí.

Kráčel, co noha nohu mine, až se dostal zpátky před hotel. Zevnitř jasně osvětleného salonku se ozývaly hlasy a cinkání porcelánového nádobí. Třeba se tam koná jedna z mnoha společenských akcí sponzorovaných klubem Rotary, Lions nebo nějakou podobnou organizací. Bohatí lidé topící se v penězích, takoví, co nemají žádné problémy a možná nikdy ani neměli. Takoví, co

ve svých nablýskaných bourácích projíždějí přes vykřičenou čtvrt Praia s pochybnou pověstí, kde žije on, mrknou kolem sebe zděšeně nebo zcela zaujatě a pokračují dál ke svým nádherným domům na kopcích nebo v historickém centru města.

Čuráci zasraní, ozval se Zlý Hlas.

Nechal Zlý Hlas přiblížit se k oknům a vykřičet jeho vztek. Když zahýbal za roh, vymazal z mysli to, co vidí, a vrátil se zpět k tomu, čeho se před chvílí stal svědkem. Jeho obnovené vzrušení vyhladilo osten blížící se zuřivosti. Teď půjde domů, zapne počítač, bude brouzdat po internetu a hledat dívku, která vypadá jako ta neznámá fotbalistka. Ví, že jakmile ji najde, rozrušení Zlého Hlasu zmizí, takže si bude moci povídat s obrázkem na monitoru, zatímco bude čekat, až si s ní promluví osobně.

Možná jí dokonce zavolá, aby slyšel její hlas a zjistil, jak moc chce uspokojit jeho fantazie.

Nadšený tou myšlenkou zrychlil krok a došel k autu, které zaparkoval kousek dál od ostatních. Směřovalo k živému plotu z vavřínu, označujícím okraj parkoviště. Když v kapsách bundy hledal klíče, vynořila se ze stínů mužská postava, již prozradily třepetavé pohyby kabátu, a přikročila ze strany k němu. Ještě dřív, než mohl rozeznat jeho rysy, si uvědomil, že muž drží v levé ruce zbraň.

Hlas toho muže byl hluboký a bezcitný.

„Dobrý večer, pane Bertolino.“

Lenochod instinktivně ustoupil o krok dozadu.

„Kdo sakra...“

„Šššš,“ utišil ho muž. „Nedělejte scény a nastupte si do auta.“

Když Lenochod vytahoval klíče a odemykal dveře, muž se zbraní stále namířenou na něj obešel automobil, aby nastoupil ze strany spolujezdce.

Nasedli do auta a světlo z přístrojové desky dopadlo muži se zbraní na obličej. Lenochodovi se vybavila hromada špatných vzpomínek a přistihl se, že se jimi probírá.

„Už jsem vás někde viděl. Vy jste...“

Muž ho přerušil.

„Na tom, kdo jsem já, nezáleží. Záleží na tom, kdo jste vy.“

Lenochod nebyl majitelem takové mozkové kapacity, která by mu umožňovala dělat mnoho věcí najednou. Odsunul stranou všechny otázky, které si kladl, a začal se bát.

„Co chcete?“

Povšiml si, že z jeho úst vychází třesoucí se Hodný Hlas.

Rukou, v níž nadržel zbraň, ukázal muž neurčitě za čelní sklo.

„Pojďme se trochu projet. Nastartujte. A jeďte pomalu.“

Když Lenochod otočil klíčkem v zapalování, náhle ucítil, že má sucho v krku a není schopen najít další slovo, které by pronesl jedním ze svých dvou hlasů.

2

Když se Carlin Bonomo prodíral podrostem, nemohl se zbavit pocitu mírné otrávenosti. Jeho syn, který mluvil tak, jak mladí lidé mluví, by řekl do prdele práce a možná by to bylo výstižnější. Jestli se věci budou vyvíjet tímto způsobem, bude to jeho druhá noc, kdy se potuluje po krajině zbytečně. Bylo takové roční období, jaké bylo, a meteorologická logika, která řídí jeho druhé zaměstnání, dokazovala, že je exaktní vědou. Během léta nepršelo a slunce a horko nemělo žádného protivníka. A tak se dalo odhadnout, že tento rok je jako stvořený pro víno, tudíž rok na hovno, pokud jde o houby a lanýže. Carlin si vybavil blažený výraz na tvářích těch, co právě sklidili hrozny, které se za čas mohou stát skvělým, výnosným artiklem. Vzpomínal, jak si vinaři dychtivě mnuli ruce, zatímco čekali, až budou lepit viněty na láhve, jež skončí na stolech restaurací v Itálii, Americe, v Rusku a Japonsku.

Dožírало ho ale, že se na těch stolech neobjeví žádné z jeho lanýžů, přinejmenším ne ten rok. Záleželo mu na tom kvůli osobnímu uspokojení, nejen z ekonomických důvodů, i když ty jsou samozřejmě také důležité.

Povolání *trifulau*, jak se sběračům lanýžů v těchto končinách říká, tvořilo už dlouho důležitý doplněk k jeho hlavnímu zaměstnání autoelektrikáře. Po celé roky trávil čas v dílně vyměňováním baterií, spálených žárovek a opravami elektrických systémů. Deně od osmi ráno do sedmi večer. V zimě, v létě, na jaře... Ale na podzim, v pravou sezonu, vzal každý večer auto a psa Tabuje

a vyrazil ven. Jezdil do míst, o nichž věděl jen on, do tajných, vybraných lokalit, které měl každý sběrač lanýžů hodný toho jména zaznamenány ve své vlastní soukromé mapě a navštěvoval je jen pod rouškou tmy, aby se vyhnul riziku, že vyvěsí vlajku upozorňující na to, co je ve skutečnosti nepovoleným soukromým pánstvím. Carlin se usmál.

V televizi slyšel o jednom králi – už si nepamatoval, o kterém –, jenž prohlásil, že nad jeho zemí slunce nikdy nezapadá. Na rozdíl od onoho krále nad jeho malým sezonním královstvím slunce nikdy nevychází. Najednou uslyšel psa, který se rozběhl někam napřed, jak tiše zakňučel. Byl to jejich signál. Jakýsi druh smluveného, za dlouhou dobu ustáleného kódu, kterým mu Tabuj dával vědět, že něco upoutalo jeho pozornost. Carlinova naděje se rozsvítila zároveň s baterkou a společně směřovali tam, odkud se ozývalo psí kňučení. Carlin viděl, jak Tabuj čmucha v zemi a předními tlapami naznačuje pohyby, jako by hrabal. Téměř okamžitě přestal a netrpělivě otočil hlavu ke svému pánovi. Tělo měl jakoby zelektrizované zadržovaným záchvatem zuřivosti, když se Carlin sehnul, jemně ho odstrčil stranou a začal opatrně kopat v místě, které pes označil.

Kousek po kousku si začal uvědomovat, že psí čenich se jako obvykle nemýlil. Pomalu, ale jistě odkryl lanýž. Když jej podržel v dlani, jež se postupem času stala tak přesná jako váhy, odhadl jej přibližně na dvě unce.

To vůbec není špatné.

Vzhledem k tomu, že daný rok je na lanýže slabý, je to skvělý exemplář, jenž by na konci své cesty mohl vynést až sedm tisíc eur za kilo. Zabalil lanýž do kousku papíru, který vždycky nosil s sebou, a uložil ho do plátěné tašky zavěšené přes rameno. Tabuj na něj zíral a lehce vrtěl ocasem. Ozvalo se další zakňučení, tentokrát však s jiným významem.

„Oukej, oukej, chápu.“

Ponořil ruku do kapsy bundy a psí ocásek zrychlil tempo. Mírně vztyčeným postojem na zadních nohou dal pes najevo lehký náznak netrpělivosti. Carlin Tabuje za jeho práci vždycky odměnil chutným soustem syrového masa. Vytáhl lahůdku, přidržel ji a počkal, až si ji pes jemně vezme mezi zuby a pomalu rozžvýká.

Pohládl ho po hlavě. Cena za lanýžového psa by se mohla pohybovat hodně vysoko a s takovým nadáním, jaké Tabuj má, by velikost toho balíku významně vzrostla.

Nicméně, zisk stranou – Carlin by se svého společníka, toho středně velkého voříška, který mu během doby umožnil vydělat značné sumy, nikdy nevzdal. Ani v tomto případě nehrály ekonomické důvody jedinou roli, na níž záleží.

Osobně psa trénoval, trpělivě, den za dnem, aby ho dostal na současnou úroveň. Společně zestárli a spolu zůstanou, i kdyby ta hromada chlupů měla náhle ztratit svůj ostrý čich a nedokázala by mu už vydělávat na živobytí.

Jestliže je pravda, že nejen chlebem živ je člověk, pak také platí, že není živ jen lanýží...

Carlin s povzdechem zhasl baterku a nechal psa, ať si pobíhá podle chuti. Čekal, až jeho oči přivyknou záři noci s voskově žlutým třičtvrtěčným měsícem. Zaklonil hlavu a zadíval se na oblohu. Ten blyštivý měsíc, jeden z mnoha v jeho životě, se mu zapsal do podvědomí. Spolu s měsíčními fázemi a úplňky plynul čas, aniž si toho všímal.

Řečeno slovy jeho nářečí, k němuž se obvykle uchýloval, *l'era pu nen in fanciot*, už není dítě. Blížila se doba, kdy svou malou autodílnu přenechá synovi. Je to hodný chlapec a řemeslu se naučil dobře. Už skoro nastal čas, aby se postavil na vlastní nohy. Carlin si v průběhu let vydělal na skromnou penzi a měl odloženou slušnou finanční rezervu, která by ho společně s manželkou přenesla přes jakékoliv potíže. Vlastní dům, ve kterém žijí, a pronajímá několik dílen, z nichž mu plyne dodatečný příjem.

Mimořádné výdělky, které mu zajišťovalo večerní zaměstnání na částečný úvazek, při němž pátral po tom, čemu říkali bílé zlato, mu stále mohly zajistit spoustu pěkných a výnosných nocí, když teď jeho žena spala stále víc a on spal stále méně. Navíc je to příjemná zábava. Odbočil na stezku a směřoval k houštině zakryté větvemi stromů se silnou vrstvou listoví. Když k ní dorazil, musel si krátce posvítit baterkou, aby trefil na pěšinu, po níž se chtěl vydat. Záblesk světla po pravé straně v něm probudil zvědavost. Namířil baterku tím směrem a v jejím paprsku se objevilo auto, napůl schované pod silnými větvemi. Světlo se odráželo od zad-

ního skla. Carlin chvatně zhasl svůj světelný zdroj. Jednalo se o kaštanově hnědé, hodně zchátralé malé auto a jeho přítomnost v té oblasti mohla znamenat jediné. Rozhodně zde není další *trifulau*. Ten, kdo tam zaparkoval, bude těžko spřízněný sběrač lanýžů. Ten by udělal to co on. Nechal by auto daleko odtud, v klidné oblasti u silnice, aby neodhalil svou totožnost. Pravděpodobně mladý pár, který sjel z cesty, když hledal soukromí. Adolescentům, kteří nemají dost peněz, aby si mohli dovolit motel, ho může poskytnout jen tma a zamlžená okna.

Odešel pryč a snažil se nedělat hluk. Nechtěl je upozornit na svou přítomnost z mnoha dobrých důvodů. Za prvé vůbec nestál o to, aby ho někdo považoval za maniaka. Jeden jeho kamarád, taky sběrač lanýžů, se ocitl v podobné situaci a dostal se do rukou hřmotného rváče, jenž ho považoval za voyeura a dal mu pořádnou nakládačku. Všechny ostatní důvody před představou, že se vrátí domů s monokly pod oběma očima, bledly. V tom okamžiku začal kdesi po jeho levici zuřivě štěkat Tabuj.

Zvláštní.

Pes byl zvyklý chovat se během pátrání po lanýžích tiše. Nějak vycítil, i když Carlin si neuměl vysvětlit jak, že je lepší, když o své přítomnosti nebudou dávat vědět. Jediný zvuk, který pes sám sobě toleroval, bylo to tiché, legrační kňourání, když ucítil lanýže pod silnou vrstvou hlíny. A v průběhu času se osvědčil jako zcela netečný k divokým zvířatům, na která během nočních toulek příležitostně narazili. Instinkt pro pronásledování v jeho rejstříku talentů chyběl.

Carlin se vydal směrem, odkud se ozýval štěkot, a občas zapínal baterku, aby si ve tmě krátce posvítil na cestu a vyhnul se dírákům.

„Šššš. Buď zticha!“

Směřoval ten povel tiše k místu, odkud se ozývalo štěkání, ale Tabuj pokračoval v horečném psím projevu a nenechal se zastrašit. Když Carlin došel až tam, kde byl pes, uviděl ho, jak štěká pod stromem, točí se v kruzích a každou chvíli ustane, jen aby se postavil na zadní se zvednutým čumákem, jako by mu ten akrobatický kousek pomohl lépe vyjádřit znepokojení tím, co vidí nad sebou.

Carlin namířil světlo nahoru nad sebe a málem omdlel. Opřel se o nejbližší kmen stromu a cítil, jak se mu podlamují nohy, jako by v nich vůbec neměl kosti. Žaludeční kyselina mu stoupla do úst a udělalo se mu špatně. Bojoval, aby v sobě udržel zbytky večere, neboť hrozilo, že obrátí jeho žaludeční stěny naruby.

Ve svitu měsíce a světla baterky, stěží se prodírajícím mezi větvemi, před sebou uviděl tělo muže. Viselo na provaze, který měl uvázaný kolem krku a připevněný ke ztuhlé končetině.

3

Tam, kde ještě před chvílí byla tma, nyní planula záře světla. Policejní jednotka, která dorazila na místo, rozmístila reflektory, aby ozářily plochu tak, že vypadala jako za bílého dne. Komisař Marco Capuzzo si zapálil cigaretu. Prozatím mu stačilo účastnit se jen jako divák a pozorovat výjev, v němž se prolínaly prvky klidu a vyrovnanosti s šílenstvím, které dohromady obvykle ožívují dějiště násilné smrti.

V dané chvíli bylo předčasné nazývat ho místem činu.

Zatímco se díval, muži z kriminalistické laboratoře zkompletovali soubor údajů a začali odstraňovat tělo ze stromu. Jejich rychle se pohybující stíny se míhaly na pozadí prudkého světla reflektorů. Ze svého místa, zajišťujícího dobrý výhled, viděl mužův opuchlý obličej a v prostopáše otevřených ústech nakrátko zahlédl jeho jazyk.

Komisař se obrátil k agentu Lombardovi, svému blízkému spolupracovníkovi, stojícímu napravo od něho, jenž stejně jako on čekal. „Kdo ho našel?“

Lombardo nevýrazně pokynul hlavou k místu napravo od něj. „Nějaký *trifolao*.“

Komisař se proti své vůli usmál. Bez ohledu na své zeměpisné příznačné jméno pocházel Lombardo z jižní Itálie, a ačkoli strávil na severu už řadu let, stále se potýkal s nevyřešeným osobním problémem, pokud šlo o výrazy piemontského dialektu. Ne že by na tom záleželo, ale v minulosti se Lombardo občas stával zdrojem velmi zábavných fonetických ztvárnění.

„Byl venku se psem a našel ho tady, takhle pověšeného. Okamžitě nás zavolał mobilem. Zdá se, že je to dobrý člověk, a když před sebou uviděl ten výjev, málem ho to zabilo. Bussi ho právě vyslychá.“

Capuzzo ukázal na tělo, teď položené na nosítkách.

„Víme, kdo to je?“

„Ještě jsme ho neprohledali. Čekali jsme, až hoši z laborcky skončí, než tam půjdeme. Abychom nekontaminovali místo činu.“

Capuzzo se znovu usmál, tentokrát s nádechem hořkosti. To je jazyk CSI, americké kriminálky. Agent Lombardo se příliš často dívá na televizi. Přesto, i když nerad, musel komisař uznat, že někdy se dá z televizních seriálů naučit víc než na policejní akademii. Típnul půlku cigarety a zastrčil ji zpátky do prázdné krabičky.

Abychom nekontaminovali místo činu...

Povzdechl si.

„Pojďme se podívat, kdo byl ten nešťastník.“

Přistoupili k tělu. Capuzzo si natáhl gumové rukavice, a když se sklonil nad mrtvolu, měl dojem, že tvář mrtvého muže na nosítkách už někdy viděl. Smrt poněkud změnila jeho rysy, ale ne tolik, aby mu v tom pocitu zabránila.

Prohledal kapsy koženého saka, potom rychle pokračoval v hledání ve vnitřní kapse.

Nic.

„Otočte ho na bok.“

Konečně našel, co hledal: omšelou koženou peněženku, která se dala z roztřepených džínsů těžko vytáhnout. Uvnitř se nacházely jen dvě desetieurové bankovky a zmačkaný řidičský průkaz. Komisař Capuzzo doklad narovnal a natočil ho ke světlu za svými zády.

„Lucio Bertolino,“ řekl tiše s náznakem nevyřčeného otazníku na konci.

Jméno na pomačkané tváři na fotce mu něco říkalo. Něco, co se nějak týkalo jeho práce. V dané chvíli si nemohl vzpomenout, ale jestliže se ten muž už dříve něčeho dopustil, nebude těžké později zjistit co a proč.

Zrovna když se chtěl narovnat, upoutal jeho pozornost drobný detail. Límeček košile mrtvého muže znečistily vzadu na krku

krvavé skvrny. Rukou pročísl mužovy vlasy, a když ji vytáhl, byly na ní červené šmouhy. Prohlédl tělo důkladněji a objevil na kůži lebky tržnou ránu. Zdálo se, že byla způsobena tupým předmětem. Zvedl hlavu, aby si prohlédl větev, na níž krátce předtím tělo viselo. Bylo by pro něj dost obtížné přivodit si vlastní smrt. Visel příliš daleko od kmene stromu a provaz byl příliš krátký na to, aby se dalo předpokládat, že jeho pohupováním se muž o kmen udeřil. Capuzzo vstal, sundal si rukavice a zapálil si zbytek cigarety, který předtím strčil do krabičky.

Vtáhl kouř do úst a na okamžik se pohroužil do svých myšlenek. Jestliže je pravda, že v každém policajtoví dřímá zvířecí instinkt, pak ten jeho teď pracoval na plné obrátky a ucítil pach problému.

Ze zamyšlení ho probral Lombardův hlas. Asistent nemluvil po celou dobu, co bylo tělo ohledáváno.

„Kousek dál odtud je zaparkovaný starý Volkswagen Polo. Zřejmě sem tím autem přijel. Ještě jsme ho neprohledali, protože jsme čekali na vás.“

Komisař pokýval hlavou na znamení souhlasu.

„Dobře. Pojdme se na to auto podívat. Potom si promluvíme s hochy z laborky a zeptáme se jich, co zjistili. Otisky prstů a tak.“

Cestou k autu Lombardo vyslovil nahlas svůj názor, k němuž se možná cítil oprávněný z důvodu komisařova mlčení.

„Je samozřejmě zvláštní, že někdo odjel z Asti a vážil celou cestu sem jen kvůli tomu, aby spáchal sebevraždu.“

Zdálo se, že komisař chvíli uvažuje, jako by se nemohl rozhodnout, zda se má zpronevěřit svým zásadám a vynést předčasný úsudek.

„Nejsem si úplně jistý, že si ten ubožák opravdu tak strašně přál zemřít...“

Nechal větu viset ve vzduchu, aby se jí Lombardo mohl chytit.

Agent se k němu obrátil se zmateným výrazem ve snědé tváři. Znal komisaře příliš dlouho na to, aby věděl, že nemá ve zvyku pronášet neuvážená tvrzení.

„Co tím myslíte?“

Komisař se na něj zahleděl s hořkým úsměvem na rtech.

„Když to chcete vědět, byl tam s ním někdo, kdo ho zasebevraždil, promiňte mi ten výraz.“

4

Když se komisař Capuzzo vrátil do kanceláře, procházel se superintendentem Vannim a ředitelem kriminalistické laboratoře Bertonelem výsledky laboratorních rozborů. Vysvětlování, co z jejich zjištění vyplynulo, se ujal druhý z nich – mladý podsaditý muž, který vinou počínající plešatosti vypadal starší.

„Z počátečních výsledků se zdá, že stopy na zemi patřily jen jednomu člověku. Půda byla celkem měkká a po předběžném prozkoumání to vypadá, že je tam zanechaly boty mrtvého. Začínají u auta a vedou až ke stromu. Nenašli jsme žádné stopy v opačném směru s výjimkou těch, které tam zanechal pes a ten muž, který tělo našel.“

„Vůbec žádná stopa?“

„Ani jedna.“

Superintendent si promnul prošedivělou bradku. Pohledem zachytil na Capuzzovi něco znepokojivého. Se zkříženými pažemi a apatickým výrazem ve tváři se skláněl nad svým pracovním stolem.

Když ucítil, že ho někdo pozoruje, otočil se a přešel k oknu, odkud mlčky zíral na téměř neexistující provoz na ulici Corso XXV Aprile, adekvátní této pozdní hodině.

Superintendent s Bertonelem si dál vyměňovali informace.

„Takže vy říkáte, že teorie sebevraždy se jeví jako nejpravděpodobnější varianta.“

Pokud šlo o Bertoneho, ten se úvahami, které sahaly za hranici jeho odbornosti, nezátěžoval.

„Já neříkám nic. Jenom podávám zprávu o tom, co jsme našli na místě...“

Zarazil se v okamžiku, než vypustil z úst slovo činu, což by sám o sobě byl výraz určitého názoru.

„...kolem těla,“ zakončil řeč vyhýbavě.

„A ta rána na hlavě?“

„Budete si muset promluvit se soudním lékařem. Ten vám k tomu dá přesnější vyjádření. Pitva určitě objasní řadu věcí. Pokud jde o nás, našli jsme na zemi známky uklouznutí po cestě a stopy krve a vlasů na kameni. Oběť patrně upadla a udeřila se do hlavy, když směřovala ke stromu, na němž se oběsila.“

„Takže všechno do sebe zapadá. Teorie sebevraždy se zdá být nejjednodušší, a tedy nejpravděpodobnější.“

Obecně platilo, že takovéto pojetí, aplikované na násilnou smrt, vždy vykazuje vysoké procento spolehlivosti.

Komisař se otočil a poprvé od chvíle, kdy Bertone vešel do kanceláře, promluvil nahlas.

„Změřili jste, jak hluboké byly ty stopy na zemi?“

Bertone rozpačitě pohlédl na superintendenta, skoro jako by u něj hledal podporu proti nespravedlivému obvinění. Pak se se stopou zmatku podíval na Capuzza.

„Promiňte, v jakém smyslu?“

Bylo zřejmé, že nemá ponětí, kam komisař míří, a stáhl se do ofenzivy. Capuzzo odstoupil od okna a přešel k muži, jehož právě oslovil.

„Jen jsem se vás ptal, jak hluboké byly stopy na zemi, které tam zanechaly boty mrtvého muže.“

„Ach, no, to bych vám nedokázal říct. Ale nechápu, co...“

Capuzzo ho mávnutím ruky umlčel.

„Ptám se vás na to proto, že k tomu mám důvod. Kdyby nebylo té rány na hlavě, všechno by bylo jasné. Nicméně je tady ten detail, který mi poněkud dělá starosti; navzdory známkám po uklouznutí, krvavým stopám na kameni a všemu ostatnímu. Všechno se to zdá až příliš jednoduché.“

Odmlčel se a pak dodal, možná jen sám pro sebe.

„Příliš jednoduché...“

Teď ho superintendent i Bertone beze slova pozorovali a čekali, co se zrodí v hlavě toho člověka, jenž hovoří a pohybuje se po místnosti, jako by tam už nebyli.

„Pojďme si zformulovat teorii co nejvíc přitaženou za vlasy. Přitaženou za vlasy, ale nikoli nemožnou. Představme si, že ten člověk se tam dostane v doprovodu někoho, kdo evidentně sedí

v autě na sedadle spolujezdce. Nebo na zadním sedadle, na tom nezáleží. Jakmile zastaví, tento hypotetický pasažér zneškodní Bertolina kamenem, který si s sebou přinesl, a když napadený muž není schopen reagovat, vyzuje mu boty a obuje si je. Omotá mu provaz kolem krku, přehodí si tělo přes rameno, odnese ho ke stromu a bez problémů ho pověsí. Bertolino měl docela drobnou postavu a pro urostlého muže by to nebylo nic nemožného. Potom se vrací pozpátku ve svých vlastních stopách, dojde k autu a vytáhne dvě lepenkové krabice nebo něco takového. Položí je na zem a může se pohybovat, jak se mu zlíbí, aniž zanechá jakékoliv stopy. Zinscenuje ty známky uklouznutí a položí na zem kámen, kterým oběť udeřil. S použitím stejné metody se vrací ke stromu a boty, které si sundal, nazuje mrtvému. Stále s použitím krabice odejde a nezanechá po sobě žádnou stopu.“

Capuzzo konečně zvedl oči k obecenstvu, jako by si teprve teď uvědomil, že nějaké má.

Svůj pohled namířil na Bertoneho a setkal se s užaslým výrazem.

„Co myslíte, bylo by to podle vašeho názoru možné?“

„No, tedy, teoreticky ano, ale...“

Komisař ho znovu přerušil. Tiše a bez známky autority, ale pevně a neústupně.

„Dobře. Jestliže je to možné, žádám vás, abyste zjistil, zda hloubka stop v zemi, které tam zanechaly boty oběti, odpovídá muži jeho tělesné hmotnosti, nebo jestli můžeme pracovat s teorií, že tam ty stopy zůstaly po muži, jenž nesl na zádech jiného muže. Žádám tak mnoho?“

Chudák Bertone si na chvíli připadal, že se tváří jako člověk, který odchází v neděli z polední mše a vtom si uvědomí, že je nahý. Pak se rozhodl nahradit ten výraz jiným, s náznakem blahosklonnosti někoho, kdo ví, že jedná s blbcem.

„Jistě. Zjistíme to.“

Aniž se zdržoval čekáním na něco dalšího, ředitel kriminalistické laboratoře vypadl z kanceláře. Věděl, že někdo v té místnosti ze sebe právě udělal blázna. A v žádném případě nechtěl být u toho, až se ukáže, kdo to byl.

Hned jak se za ním zavřely dveře, zůstalo ve vzduchu na zlomek sekundy viset ono ticho, které vždy předchází významné okamžiky.

Nato se superintendent Arnaldo Vanni zadíval komisaři Marku Capuzzovi přímo do očí.

„Jak jsem vás poslouchal, když jste mluvil, něco mě napadlo.“
Capuzzo nic neřekl a čekal, co bude následovat.

„Mám za to, že nejste ta správná osoba na funkci, kterou zastáváte.“

Capuzzo stále neodpovídal a pohledem nedal najevo špetku zájmu.

Superintendent přešel rovnou k věci.

„Pokud je pravdivá vaše teorie, kterou jste právě předložil, není správné, abyste byl pouhým komisařem. Zaslouhoval byste mnohem víc. Kdyby to byla jen fantazie, ani v tom případě by pro vás role komisaře nebyla ta pravá...“

Arnaldo Vanni, superintendent v Asti, se odmlčel, aby svým slovům dodal patřičný efekt. Byl protřelý člověk a moc dobře uměl vzbudit pozornost těch, s nimiž hovořil.

„Jako scenárista byste měl veškeré uznání, které si zasloužíte.“

Capuzzo nemusel vymýšlet vhodnou odpověď. Někdo zaklepal na dveře a hned nato vcházel do místnosti Lombardo. Superintendentova přítomnost ho překvapila. Nejistě se zarazil mezi dveřmi. V ruce svíral šanon z tvrdého papíru.

„Promiňte, nevěděl jsem...“

„To je v pořádku, Lombardo. O co jde?“

„Mám spis toho Lucia Bertolina. Byl už dříve odsouzen.“

Capuzzo natáhl ruku k agentovi.

„Ukažte.“

Agent přešel místnost a podal komisaři šanon, který držel v ruce. Capuzzo jej otevřel a rychle proletěl očima jeho obsah. Potom vytáhl jednu stránku a četl ji obzvlášť pozorně.

„Proto jsem si myslel, že ho znám.“

„Co tím chcete říct?“

Capuzzo zvedl oči k superintendentovi. Podíval se na něj, ale bylo zřejmé, že v myšlenkách už se pohybuje někde jinde. „Chci

tím říct, že kromě té záležitosti se stopami u toho Bertolina stojí za povšimnutí ještě jedna zajímavá věc.“

Ať už to měl v úmyslu nebo ne, jeho odmlka měla daleko větší efekt než ta, kterou učinil jen před malou chvílí superintendent.

„Netýká se to ani tolik toho, jak zemřel, ale kde zemřel.“

5

Mario Savelli stál u balkonového okna a upřeně hleděl na malé náměstí pod svým domem. Piazza Medici je bezesporu jedno z nejkrásnějších míst v historickém centru Asti. Všechny domy pocházejí ze stejného období a jsou zrestaurované, jak mají být, aby si zachovaly původní vzhled. Nic nepůsobí nepatříčně. Napravo se tyčí věž z červených cihel postavená v období mezi třináctým a čtrnáctým stoletím, která dodává celkovému dojmu pozoruhodný aspekt. Bývaly doby, kdy na tom balkonu stával se svou ženou a synem a společně se láskyplně dívali na malé panoráma vytesané mezi zdmi, jež shora uzavíraly střechy města.

Ženu mu pak vzala rakovina a syn...

Poodešel od okna, které spojovalo balkon s pokojem, jenž sloužil zároveň jako knihovna a televizní místnost. Přesunul se do přilehlé místnosti, mnohem prostornějšího obývacího pokoje, jemuž dominovalo nablýskané černé křídlo Steinway. Odsunul si židličku a posadil se. Chvíli počkal, než otevřel víko, které zakrývalo klávesy jako truhla. Savelli měl ten pohled rád. Slonovinová a černá jako drahokamy, z nichž v závislosti na zručnosti a mistrovství prýští ten velký dar, který byl dán lidstvu – hudba.

Jako mladý hrával v malé jazzové skupině, v kombi, jak si tehdy říkali. Potom bez sebemenší lítosti opustil kariéru muzikanta a vyměnil ji za rozumnější a jistější kariéru bankéře. Věděl, že nemá tak výrazný talent, aby se prosadil za hranicemi místních kruhů, ale jeho vášeň mu bez jakéhokoli náznaku pocitu zmaru zůstala. Když se naskytla příležitost, koupil ten klavír jako projev úcty ke kariéře, na niž nikdy nedosáhl, a hrál pro kohokoliv, kdo měl zájem ho poslouchat, nebo jen pro sebe.

Jako teď.

Hrál vzestupnou stupnici, jako by chtěl zkontrolovat naladění. Postavil před sebe na stojánek notový part *Rapsodie v modrém*. Sotva položil ruce na klávesy, uslyšel zvuk domovního zvonku.

Vyšel ke dveřím dříve než hospodyně. Další zazvonění. Byl to bezvýznamný zvuk, každodenní, všední. Když však mezi dveřmi spatřil statnou postavu komisaře Capuzza, okamžitě věděl, že toto není den jako každý jiný.

„Dobrý den, pane Savelli.“

„Dobrý den, komisaři.“

Mezi nimi se rozprostřelo ticho nevyřčených slov, ukrytých za hlukem všech těch vět, které byli nuceni si kdysi říct.

„Musím s vámi mluvit. Mohu dál?“

„Jistěže.“

Savelli ukročil stranou. Komisař vešel dovnitř a rozhlédl se kolem sebe, aniž to bylo znát. Dům vypadal tak, jak si ho pamatoval – dům, do kterého kdysi vstoupil za velmi bolestivých okolností. Elegantní, velký, světlý. Zařízení působilo hřejivým dojmem, jakého se dá dosáhnout jen tehdy, když se skloubí blahobyt s vkusem a láskou.

Svlékl si sako a Savelli ho pověsil na věšák naproti dveřím. Pak následoval svého hostitele po chodbě do místnosti, kde se setkali v době, na niž by oba nejrady zapomněli. Savelli se posadil do koženého křesla zády k oknu a pokynul Capuzzovi směrem ke křeslu naproti.

„Posadte se prosím.“

Komisař si sedl a rozhodl se, že nebude chodit kolem horké kaše. Věděl, s jakým člověkem jedná, a nepovažoval to za nutné.

„Lucio Bertolino je mrtvý.“

Uvědomil si, že proti své vůli zdůrazňuje ta slova víc, než by měl. A bedlivěji, než by se mu líbilo, sleduje druhého muže, jak zareaguje.

Savelli se tvářil nezúčastněně. Jako by ta zpráva nebyla stará několik hodin nebo dnů, ale celá léta.

„Já vím. Slyšel jsem to ve zprávách.“

Odmlčel se, jako by nevěděl, zda má ještě něco dodat nebo ne. Pak usoudil, že odpověď na jeho vnitřní otázku zní ano.

„Nemohu říct, že je mi to líto.“

Komisař neodpověděl. I kdyby to ten muž neřekl, byl by si jistý, že to tak cítí.

„Jak zemřel?“

„Sběrač lanýžů ho našel, jak visí na stromě.“

„Sebevražda?“

„Zatím to tak vypadá. Ale stoprocentní jistotu nemáme.“

Capuzzo dal Savellimu čas, aby si to nechal projít hlavou. Aby si uvědomil, zatímco si ten fakt vychutnává a oceňuje ho, že v každém případě zasáhla jakási ruka spravedlnosti, ať už lidská nebo Boží.

„Trpěl?“

„To nevím.“

„Kdyby netrpěl, bylo by mi to líto. Kdyby trpěl, bylo by mi líto, že netrpěl víc.“ Capuzzo tento nemilosrdný epitaf přešel mlčením. Během své kariéry už jich vyslechl víc. Byly to hlasy lidí, jejichž bolest ani v nejmenším neotupil čas, bez ohledu na to, kolik ho uplynulo, obětí vzpomínek i krutosti a okolností. Změnil téma a tón hlasu.

„Nepovažoval jsem za nutné vás předvolávat na policejní velitelství, ale bylo nutné, abychom se my dva někde sešli. Myslím, že mi rozumíte.“

Mario Savelli nepatrně pokýval hlavou. K tomu dodal, co nebylo nutné.

„Samozřejmě. Chápu.“

„Takže myslím, že vám nebude činit problém mi říct, kde jste byl včera večer, řekněme mezi devátou a půlnocí.“

„Vůbec ne. Dáte si kávu?“

Komisař nepovažoval otázku za úhybný manévr, krátkou přestávku k odvrácení okamžiku, kdy je nutné odpovědět. Vzal to jako malé splnění přání. Kávu opravdu potřeboval.

„Ano, rád.“

Hospodyně Fillipinová se zhmotnila ve dveřích, jako by ji vyvolalo pouhé slovo káva.

„Ghito, uděláte nám prosím dvě espressa?“

Seděli oba mlčky, jako by se domluvili, každý pohroužen do vlastních myšlenek až do chvíle, kdy se hospodyně vrátila s pod-

nosem, na němž nesla dva šálky kávy. Položila podnos před ně a tiše se vytratila.

Když komisař zvedl šálek k ústům, Savelli konečně promluvil. „Včerejšek jsem strávil velmi jednoduše. Pozdě odpoledne jsem přijel vlakem z Turína. Někdy navečer. Od té doby, co jsme se viděli naposledy, se několik věcí změnilo. Říká se, že teď jsem se prý stal dost důležitým manažerem našeho ústavu, a pracuji v Turíně.“

Capuzzo věděl, že se za těmi slovy neskrývá žádná ješitnost. Jen stopa hořké sebeironie, která má zakrýt utrpení muže, jenž cítí, že přišel o všechno, kvůli čemu stojí za to žít. A který se vrhl na svou práci, aby si namluvil, že jeho život má ještě stále nějaký smysl.

„Nechtělo se mi stěhovat. Rozhodl jsem se dojíždět. Můj život, moji přátelé, všechny mé vazby jsou tady.“

Neřekl „Moje žena a můj syn jsou tady pohřbeni“, ale komisař měl silný dojem, že ta slova dokáže v hlavě muže, který sedí naproti němu, číst. Muže, jenž klidně pokračoval ve výčtu toho, o čem oba moc dobře věděli, že je potvrzováním alibi.

„Přišel jsem domů a osprchoval jsem se. Půl hodiny jsem jako každý večer hrál na klavír.“

Savelli mávl rukou směrem k nástroji, který byl vidět přes dveře. Komisař si vzpomínal, že si ho všiml už dřív, při své předchozí návštěvě. Hudba musí být pro toho člověka ryzí vášeň, kdysi snad důvod, aby se rodina scházela, nyní určitě útočiště před samotou.

„V půl deváté jsem šel ven a od tři čtvrti na devět déle než do půlnoci jsem byl na schůzi dostihového výboru závodiště San Silvestro. Když jsme skončili, zašli jsme na pizzu k Franceseovi. Zdrželi jsme se tam dlouho, protože jsme začali ochutnávat víno, které nám doporučil. Abych byl upřímný, když jsem dorazil domů, byl jsem trochu opilý. Ne však do té míry, abych si nepamatoval, že jsem Lucia Bertolina nezabil.“

Savelli si konečně udělal pauzu, aby se napil kávy. Poslední poznámku pronesl, když už zvedal šálek k ústům.

„Ačkoliv bych to byl opravdu s chutí udělal.“

Capuzzo věděl, že Mario Savelli je osamělý muž. A teď, když se dostavila spravedlnost, ať už jakákoliv, možná se bude cítit ještě více sám.

„Komisaři, já to chápu. Chci říct, chápu důvod, proč jste za mnou přišel. Měl jsem víc než pádný důvod pověsit toho bastarda na strom, ne jednou, ale stokrát.“

Odmlčel se, aby si pročistil hlavu. Zřejmě se tou myšlenkou v minulosti nesčetněkrát zabýval mnohem konkrétněji.

Savelli se zhoupl a s jemným cinknutím porcelánu položil hrníček na podnos. Opřel se v křesle a znovu se upřeně zadíval do očí policisty, s nímž teď hovořil, jako by to byl jeho přítel.

„Víte, komisaři Capuzzo, vždycky jsem dodržoval zákony. Byl jsem horlivý zastánce principu, že je lepší nechat na svobodě provinilce než uvěznit nevinného. Avšak teď pomalu sklouzáváme k absurdnímu dramatu. Všichni mají takové obavy, že se nikdo nedotkne Kaina, ale přitom zapomínají na jednu důležitou věc.“

Další odmlka. Ticho jako v hrobě.

„Spravedlnost pro Abela.“

Dříve než komisař odpověděl, chvíli si hleděl na ruce.

„Což mi připomíná, že je tady jeden zvláštní detail, o kterém se asi ve zprávách nezmínili. Nevím, jestli se jednalo o náhodu nebo ne, ale Lucio Bertolino byl nalezen pověšený jen několik set metrů od zatačky, kde váš syn před čtyřmi lety zemřel.“

Capuzzo si nebyl úplně jistý, ale na malý okamžik se ho zmocnil zřetelný dojem, že v mužových očích vidí letmý náznak úsměvu.

6

Když se komisař vrátil na Piazza Medici, měl v hlavě trochu zmatek. Byl to ten typický chaos, který stále dusí myšlenky policisty ponořeného do pronásledování prchavé předtuchy.

Předchozí večer se mu při čtení spisu Lucia Bertolina vybavila stará záležitost, jež ho vedla k výslechu, který právě uzavřel. To pochybné individuum byl místní delikvent, postava spíš ubohá než zločinecká. Malé věci, drobné krádeže, obvinění ze sexuálního obtěžování ženami, které s ním nechtěly nic mít, a jeho dotěrnosti.

Soudě podle jeho fyzického zjevu jim to nikdo nemohl mít za zlé. Celkem vzato osoba hodící se mnohem víc k soustředěnému psychiatrickému pozorování než k pobytu v nápravném zařízení pro zločince. Ve skutečnosti nebyl nikdy usvědčen z ničeho závažného, dokud se nerozhodl, že se pokusí o velký skok, aby si zajistil vstup do světa skutečných kriminálních.

Téměř před čtyřmi lety se spolu se dvěma komplici, zoufalými mladistvými provinilci jako on, pokusili o loupežné přepadení pošty ve městě nedaleko Asti. Poté, co ukradli menší finanční obnos, se dali na útěk. Řidič, který jel příliš rychle, po několika kilometrech ztratil při nájezdu do zatáčky kontrolu nad vozidlem a čelně se srazil s protijedoucím vozem.

Řidič druhého auta na místě zemřel. Bylo mu dvacet let a jmenoval se Paolo Savelli. Syn muže, s nímž komisař právě hovořil.

Jeho smrt způsobila obrovské pozdvižení, poněvadž ten hoch, vynikající student fyziky, byl nadějným mladým mužem na poli vědy a kultury nejen v národním, ale v celosvětovém měřítku. Bertolino využil zkráceného procesu a jeho obhájci se díky dohodě o přiznání viny výměnou za zmírnění trestu podařilo dostat ho ven za necelé tři roky.

Komisař byl nucen znovu připustit neuvěřitelnou ironii života. Kdyby byl ten chlápek pořád ve vězení, velmi pravděpodobně by ještě žil. Odtud se jeho myšlenky vrátily zpět k muži, od něhož před chvílí odešel. Neví, jestli je Mario Savelli věřící nebo ne. Pokud ne, tak i kdyby nebyl přesvědčený, že cesty Páně jsou neomezené, určitě si musí říkat, že občas mohou být nekonečně klikaté.

Zapálil si cigaretu a vyrazil přes náměstí. Lombardo zaparkoval policejní vůz na druhé straně před barem, ve stínu věže shlížející na náměstí.

Odkudsi z útroh jeho těžkého saka se ozvalo vyzvánění mobilu. Poté, co ho opakovaně hledal v nesprávné kapse, se mu konečně podařilo jej najít a přiložit k uchu.

„Capuzzo.“

Z druhé strany se ozval hlas ředitele kriminalistické laboratoře. Všichni jí tak říkali, ačkoliv policejní jednotka v Asti neměla potřebné vybavení k provádění komplikovaných analýz, s nimiž se museli obracet na jiné laboratoře.

„Komisař?“

„Ano.“

„Tady je Bertone. Provedli jsme ta měření, o která jste žádal, a myslím, že vaše teorie je víc než přesvědčivá.“

„V jakém smyslu?“

„V tom smyslu, že hloubka stop je na muže té tělesné hmotnosti nepřiměřená. Stále ověřujeme údaje a nemůžu to tvrdit s naprostou přesností, ale myslím, že váš postřeh byl správný.“

Z jeho hlasu zaznívalo dost velké zahanbení, až by se skoro dalo nazvat pokáním. Komisař necítil potřebu kopat do člověka, který už leží na zemi.

„Dobře. Dejte mi vědět co nejdřív.“

Zdálo se mu, že Bertone zakončil rozhovor se značnou úlevou.

„Ano, dám.“

Komisař ukládal telefon zpátky do kapsy s vnitřním úsměvem, kterému nechybělo ani jisté zadostiučinění, a znovu si vybavil superintendentova slova. Když už se teď nemusí zabývat myšlenkou na kariéru scenáristy, je zvědavý, s jakým novým nápadem teď jeho kolega vyrukuje.

Jestliže jeho teorie není založená na vodě – a zdá se, že tomu tak není –, pak předchozího večera byl s Luciem Bertolinem v autě ještě jeden muž. Dost silný na to, aby unesl Lucia na zádech od auta ke stromu. Ten muž určitě nemohl být Savelli, který rozhodně nemá takovou fyzickou, aby dokázal zvládnout tak namáhavý úkon. Je poněkud hubený, s jemnými rysy: bledá kůže a štíhlé prsty vyvolávající dojem, že se mohou každou chvíli zlomit. Mnohem víc se hodí ke klouzání po klávesách klavíru než k uvazování provazu kolem něčího krku. A mimo to se o něm rozhodně nedá říct, že by byl v nejlepších letech a na vrcholu sil.

Capuzzo si ho skutečně nedokázal představit, jak se potýká s tak vyčerpávajícím úkolem.

Mohl si samozřejmě zaplatit nájemného vraha, který to udělá za něj. Jenže ti se pohybují v obchodních kruzích; jsou to profesionálové, lidé bez zábran a s absencí jakékoliv kultivovanosti. Maximální výsledky s minimální námahou. Objeví se, střelí oběť do hlavy a pryč, aniž by se pokusili o nějakou kreativitu, která jim rozhodně chybí. A mimo to jej zkušenost naučila, že když se oby-

čejní smrtelníci dají dohromady s určitým typem lidí, jednají tak špatně, že zanechávají stopy zřetelnější, než je bílá čára na obloze z páry po tryskovém letadle. Vyšetřování Savelliho se bude ubírat tímto směrem, ale bez průkazného motivu potvrzujícího tuto teorii k ničemu nepovede. Tím si byl Capuzzo jistý.

Připojil se k Lombardovi, který mu otevřel dveře, když ho viděl přicházet, a sám usedl za volant.

Aniž něco řekl, počkal, až Capuzzo nastoupí a sedne si vedle něj.

„Právě jsem hovořil s Bussim. Objevily se nějaké nové skutečnosti.“

„Jaké nové skutečnosti?“

„Prohledávají dům Lenchoda.“

„Koho?“

„Toho Bertolina. Jeden jeho kámoš nám řekl, že si tu přezdívku vysloužil v kriminále.“

Když si Capuzzo představil ty rysy, ustupující bradu a vystoupilé oči, usoudil, že ať mu tu přezdívku vymyslel kdokoliv, musel to být někdo s dobrým smyslem pro humor. Lombarda takovéto úvahy evidentně mýjely. Pokračoval dál ve výčtu faktů.

„V nádrži na záchodě našli v zapečetěné vodotěsné krabici hašiš a heroin.“

„Náš přítel se musel rozhodnout, že bude kopat extraligu.“

„Vypadá to tak.“

„Oukej. V tom případě bych soudil, že pokud chceme najít vraha, musíme se porozhlédnout tím směrem.“

Beze spěchu...

Svou vnitřní poznámku dodal komisař ve vlastním zájmu jen sám pro sebe.

Když auto projíždělo kolem pomníku uprostřed náměstí, Capuzzo se připoutal bezpečnostním pásem a pohlédl nahoru k balkonu Savelliho bytu. Zdálo se mu, že vidí muže za prosklenými dveřmi, jak pozoruje odjíždějící auto. Potom se okno v odrazu slunečních paprsků proměnilo v zářící skvrnu a komisař si řekl, že to možná byla jen iluze.

Ponořil se do úvah, že život někdy vyřizuje účty záhadným způsobem i bez Božího přičinění. V případě bankéře Maria

Savelliho a jeho syna Paola, který nenesl na své smrti žádnou vinu vyjma toho, že se ocitl ve špatnou dobu na špatném místě, byla spravedlnost vykonána.

Abel byl pomstěn.

7

Mario Savelli pozoroval shora policejní auto, jak odjíždí z náměstí, a ustoupil od okna. Měl komisaře Capuzza rád. Byl policajt, ale taky to byl člověk. Pochopil to už při jejich prvním setkání, když komisař přišel k němu domů a informoval ho, že jeho syn Paolo je mrtvý. Dřívější dojem potvrdilo ještě to, co se právě odehrálo.

Má svou práci rád, ale samozřejmě jí není posedlý. Je férový, citlivý člověk. Savelli ví velmi dobře, jak moc je takového člověka zapotřebí, když uvážíme, jakým obdobím náš prohnitý svět prochází.

„Já už odcházím, pane Savelli.“

Ghitin hlas ho překvapil zezadu. Otočil se a uviděl ji stát v chodbě před kuchyňskými dveřmi. Měla oblečený kabát a šál a byla připravená k odchodu.

„Jistě. Na shledanou zítra.“

Hospodyně požádala o volno na odpoledne, aby mohla navštívit kamarádku z vesnice, která přijela navštívit své příbuzné v Alexandrii; všichni se vystěhovali do Itálie, kde našli práci a pokusili se začít nový život.

Ochotně jí volno dal. Byla sobota a myšlenka na to, že bude v domě sám, byla příjemná.

„Nechala jsem vám v ledničce nějaké jídlo. Když budete chtít jíst doma, stačí si ho ohřát. Pěkné odpoledne, pane Savelli.“

Žena už nebyla nejmladší, ale zůstal jí plachý úsměv mladé dívky. Pracovala u Savelliho již několik let a ani jednou nezavdala příčinu, aby litoval, že si ji najal. Díval se za ní, jak jde ke dveřím na konci chodby, otvírá je a odchází z bytu. Počkal, až podle zvuku poznal, že výtah vyjel do jejich patra, a teprve až ho uslyšel jet dolů, vydal se do své pracovny.

Neměl důvod cítit úlevu proto, že se dočasně stal naprostým pánem svého domu. Ghitina přítomnost byla neviditelná a diskrétní a kromě toho mu stačilo zamknout se v pracovně, aby měl veškeré soukromí, které cítil, že potřebuje.

Nicméně dnes je mimořádný den.

Neobvyklé okolnosti pro stejně neobvyklou příležitost.

Došel do místnosti, kterou si před mnoha lety zvolil za svou osobní doménu, ještě předtím, než nároky na Paolovo studium vzrostly do té míry, že ji s ním musel sdílet. Od té doby se stala jejich pracovnou, něčím, co je spojovalo víc než náklonnost, pokrevní příbuzenství a společné soužití. Stala se místem, kde ten, kdo ji okupoval, mohl najít stopy toho druhého.

Teď je to zase jeho osobní pracovna. Mario Savelli si vždycky myslel, že k tomu jednou dojde, až se jeho syn ožení nebo odejde z domu, aby se postavil na vlastní nohy. Ta místnost se však stala znovu jeho výlučným majetkem tím nejstrašnějším způsobem. A on za to platil proplakanými dny, probdělými nocemi, kdy ve tmě s očima otevřenýma dokořán čekal na spánek, jenž nepřicházel.

Odhodlaně vykročil k obrazu se zátiším, který visel naproti dveřím.

Otočil ho na postranním závěsu a odhalil skrytý trezor.

Tehdy se tomu se ženou smáli. Celé dny vtipkovali o tom, jak předvídatelné je maskování trezoru obrazem. Strávili hodiny vymýšlením různých alternativ, ale nakonec stejně nedokázali na lepší řešení přijít.

A obraz zůstal.

Když vytácel kombinaci čísel, vybavil si Lorenzinu tvář. Usměvavou tvář mladé dívky a utrápenou tvář churavé ženy. Kolik bolesti vytrpěl, když ji navštěvoval den co den během šesti měsíců, kdy ji nádor doslova požíral. A jak moc jí záviděl potom.

Protože měla to štěstí, že zemřela dřív, než by se musela potýkat s bolestí nad tím, že přežila svého syna...

Otevřel dvířka sejfu a vytáhl tmavou krabici ve voskovaném plátně. Odnesl ji ke stolu, položil ji na něj a sedl si. Rozsvítil stolní lampu, a když zvedl víko, uviděl před sebou předmět zabaleny

v béžové látce. Vytáhl jej, odsunul krabici stranou a položil balíček na kůži potaženou desku stolu.

Pomalu balíček rozbalil a nechal dopadnout světlo na jeho obsah. Jako by ji viděl poprvé, chvíli stál a zíral na nádherný exemplář pistole Luger, která tvořila výbavu německých důstojníků během druhé světové války.

Patřila jeho otci, který nikdy neprozradil, jak a za jakých okolností ji získal. Ukázal mu ji, když už byl dost starý, aby pochopil pochmurnou důležitost onoho předmětu. Mario věděl, že to nebylo ohlášeno, že pistole je držena obzvlášť protizákonným způsobem, poněvadž mimo jiné to byla válečná zbraň. Nicméně zůstala v domě: malé tajemství mezi otcem a synem, jediný průnik do pochybení na straně rodiny přísně dodržující zásady čestného jednání.

Otec ho naučil, jak zbraň rozebrat a znovu složit, naučil ho, jak ji správně namazat a udržovat v dokonale funkčním stavu. A on v tom celé roky pokračoval, spíš z tradice než z nutnosti. A naučil by to i svého syna Paola, kdyby se nebylo stalo, co se stalo. Nevěděl, kdy se z pistole naposledy střílelo. Ale teď se z ní bude střílet znovu a Mario Savelli si byl jistý, že ho nezradí.

Tiše a obratně začal zbraň rozebírat. Při práci se jeho ruce pohybovaly spontánně a automaticky, vedeny dlouholetou praxí. Měl čas si v duchu připomenout tu podivnou historku od začátku až k bodu, který brzy napíše její konec.

8

Začalo to před dvěma roky.

Cestoval na Capri na důležitou konferenci banky Credit Institutions. Spousta zbytečných řečí a vychloubání, ale nakonec běžné záležitosti. Pracovní semináře pro mladé řídící pracovníky a manažery, přední řečníci na takové či onaké téma, umístění na nových a starých trzích, údaje o nových a starých strategiích.

Až poslední den se konal mítink vysokých evropských manažerů, týkající se těch přísně tajných mezibankovních smluv, takových, o nichž se diskutuje za zavřenými dveřmi, o nichž veřejnost

nic neví, ale které určují budoucnost té části ekonomiky, která je svázána s výplatami a finančními náklady.

Savelli tam jel jako posila týmu, byl to jeho první opravdu prestižní úkol, jeho oficiální vstup do světa vysokých financí. Nakonec ta babylonská změť jazyků našla společnou řeč u jídla a pití a všichni se dali dohromady na tradiční závěrečné recepce v salonku jednoho z nejluxusnějších hotelů na ostrově. Pětihvězdičkové konferenční centrum s dostatečnou kapacitou, aby se mohli všichni ubytovat, s nádherným výhledem na moře. Avšak žádný pokoj nebyl dost luxusní na to, aby mu dovolil zapomenout, že je to pořád jen hotelový pokoj.

A že v něm bydlí sám.

Mario Savelli přešel recepční halu a vyšel ven. Dokázal se účastnit čehokoliv, co se týkalo jeho práce, ale vždycky trpěl typickou averzí vůči nucenému veselí, které sám pro sebe v duchu nazýval silvestrovský syndrom.

Procházel se kolem bazénu a opíral se o zeď, uchvácený věčným výjevem úplňku na moři.

Zvuk škrtnutí sirky, zážeh ohně a cigaretový kouř signalizovaly něčí přítomnost vedle něj. Pak se ve vzdálenosti několika metrů opřel ten muž o zeď a červená zář jeho cigarety občas narušila stříbrný lesk měsíce.

Nějakou dobu mlčeli, jako by je panoráma fascinovalo.

Nakonec muž prolomil ticho. Hovořil velmi tiše, skoro jako by se bál, že příliš zvučný hlas by mohl to kouzlo porušit.

„Nádhera, že?“

„Úžasné.“

Muž k němu přistoupil a podával mu ruku. Zády se skoro opíral o balustrádu a tvář měl ukrytou ve stínu.

„Těší mě, že vás poznávám. Jsem Alberto Medori.“

Savelli k němu také natáhl ruku.

„Také mě těší. Jsem...“

„Mario Savelli,“ dokončil druhý muž za něj. „Vím, kdo jste. Vím o vás všechno.“

Zběžně se podíval za sebe k moři a jeho profil se znovu zbarvil do stříbrna.

„A nejen o vašich profesionálních schopnostech. To je koneckonců jen malý okruh. Úspěchy se střídají s prohrami. A těch proher jste zažil evidentně velmi málo.“

Savelli si prohlížel muže pozorněji: statná postava, vyšší než on, trochu drsné rysy zdůrazněné měsíčním světlem jako tahem pera. Muž nepřestával mluvit a vyvolával zvláštní dojem, že si svou řeč důkladně připravil.

„Vy a já máme společnou určitou tragickou zkušenost, pane Savelli. Něco, co nám stejně tragicky svazuje ruce. A pokud budete souhlasit, můžeme si je navzájem rozvázat. A najít klid. Jestli mi dovolíte několik minut, vysvětlím vám, co mám na mysli...“

9

Mario Savelli dokončil skládání pistole. Už bůhví pokolikáté z ní setřel neexistující prach, lehce otřel nadbytečný olej, zkontroloval hladký chod pojistky a spouště a naplnil zásobník náboji. Potom jej zasunul do pažby a zaslechl ostrý zvuk cvaknutí kovu o kov, jak zapadl na místo. To byl hlas pistole. Mechanický a neosobní způsob, jakým zbraň dává na vědomí *Jsem připravená*.

Znovu zabalil pistoli do látky, vložil ji zpět do krabice a odnesl zpátky do sejfů, kde ji zamkl.

Tehdy večer před dvěma lety, když seděl s Albertem Medorim u stolu v plném světle a mohl si jeho tvář dobře prohlédnout, věděl hned, o koho se jedná. Ani ne rok předtím se častokrát objevoval ve vysíláních různých zpravodajských stanic jako nedobrovolný protagonista tragické zprávy. Na nějakou dobu se stal populární tváří, byl pozván do několika talkshow jako symbol nedosažitelné spravedlnosti. Pak se z médií postupně vytratil do zapomnění.

Příběh, který z něj udělal celebrity, se smutně podobal tomu, který prožil Savelli.

Jeho matku a osmiletou dcerku srazil a usmrtil v Salernu, kde žili, pirátský řidič, jenž od nehody ujel. Zničující a mrazivé na té události bylo, že se dala předvídat. Řidič se rozhodl usednout za volant auta poté, co společně s kamarády značně holdoval alkoholu a vykouril spoustu jointů. Srazil ženu a dítě, které šly vedle silnice, zpanikařil a uprchl.

Po krátkém vyšetřování se ho podařilo nalézt a byl vzat do vazby. Později se události vyvíjely velmi podobně jako v případě soudních jednání s Luciem Bertolinem.

V podstatě se dostal ven za velmi krátkou dobu. Savelli si přesně vybavil výraz v Medoriho tváři.

„Existují věci, které přicházejí a odcházejí, protože jsme lidské bytosti a dokážeme zapomínat. Existují jiné, které nikdy nevyblednou. Ze stejného důvodu. Protože jsme lidé a nechceme zapomenout.“

V té chvíli si Mario Savelli uvědomil, že cítí totéž. Bez ohledu na čas, který uplynul, bolest a zloba nezeslábly. Bolest maskoval tím, že se překotně vrhl do práce. Zloba fungovala jako nevyčerpatelný zdroj energie, jenž ho držel, aby den co den vstal a chodil, představovala silnější pohonnou látku než potraviny, které jedl, a voda, kterou pil.

Když ze sebe Alberto Medori vydal slova, jež je sváží dohromady na věky, díval se mu do očí.

„Znám váš příběh, pane Savelli. Víím, že jste slušný člověk. To já také. Existují však situace, kdy tento fakt může a měl by mít až druhořadý význam ve srovnání s velikostí životů, které byly zničeny bez kompenzace. Víím, že žádný právní akt mi mou matku ani dceru nevrátí. Stejně jako vám nic nemůže vrátit vašeho syna. Přesto by se aspoň mohla dostavit úleva z vědomí, že všechno se vyřešilo v souladu s pravidly, která rozlišují mezi nevinnými a viníky.“

Odmlčel se. Pak pokračoval s lehkým přízvukem typickým pro jih. Oči se mu zalily slzami.

„A jestliže nemůžu mít spravedlnost, jsem připravený se uchýlit k pomstě.“

Na chvíli na ně padlo ticho, které vyvolalo stejný efekt jako měsíční svit. Potom spolu hovořili celou noc a nakonec uzavřeli smlouvu. Savelliho udivila jeho vlastní pohotovost, jako kdyby z něj to setkání najednou strhlo příkryvku, která je příliš krátká, a prozradilo jeho neklidný spánek. Udivila ho vážnost, s jakou všechno považoval za zcela přirozené, stejně jako před chvílí považoval za přirozené zasunout nabitý zásobník do pažby staré pistole.

Od té doby spolu on a Alberto Medori nemluvili ani se neviděli. Jediná jejich komunikace se odehrávala staromódním způsobem – dopisy striktně psanými rukou a po přečtení okamžitě zničenými. Žádné e-maily, žádné mobilní telefony, žádné počítače: to všechno jsou věci, které zanechávají stopy tak zřetelné jako cestička po hlemýždi.

Provedli důkladné přípravy, a když se Savelli dozvěděl o smrti Lucia Bertolina, pochopil, že druhý muž dodržel slib, svůj díl smlouvy. Věděl, že Medori jel do Asti vlakem a že odtud vlakem odjel, aniž by přespal v hotelu nebo použil taxík. Nepochybně se pohyboval po městě s využitím veřejné dopravy, anonymní tvář mezi tolika jinými. Přijel a odjel stejným způsobem a nechal za sebou odplatu poté, co se marně pokoušel získat spravedlnost.

Přesně to udělá on, až dorazí do Salerna.

Zločin za zločin, řekl si.

Tak je to naučil Hitchcock a sdílená vášeň pro filmy. Jestliže se občas z reality stane film, tentokrát se z filmu stane realita...

Vyšel z pracovny a prošel domem zalitým sluncem podivně teplého podzimu. Ta prosluněnost byla jedním z důvodů, proč si s manželkou tento byt vybrali. Při vzpomínce na Lorenzu, která popisovala byt větou, již citovala z Quasimoda, že je napíchnutý na slunečním paprsku, se mu srdce sevřelo bolestí.

Ani ho nenapadlo, že najednou přijde večer.

Vrátil se k francouzskému oknu, otevřel ho a vyšel na balkon. Znovu pozoroval na náměstí auta, jak přijíždějí a odjíždějí, a lidi, jak přicházejí a odcházejí. Lidi, kteří žijí své každodenní životy a neumějí si ani představit, s jakou lehkovážností je osud může rozbít na kusy. Děti, které jednoho dne dospějí a stanou se muži, něco, co jeho synovi bylo odepřeno.

Stál tam dlouho a rozjímal o těchto a jiných tématech.

Potom z balkonu odešel a vrátil se zpátky do stínů, jako každý muž, který učinil rozhodnutí.

RUMPOLE A VÁNOČNÍ PRÁZDNINY

John Mortimer

I

„Musíme být pořád na stráži. Ve dne v noci. Ostražitost je nezbytná. Jsem si jistý, že budete souhlasit, je to tak, Luci?“

Úlisný Sam Ballard, věčně nervózní předseda našeho senátu, oslovil účastníky porady, jako by zlé síly už mlátily na dveře Kancelářského soudu číslo čtyři a zbraně hromadného ničení zpustošily jídelnu, a tím nás odsoudily k dlouhé nukleární zimě o studeném masu a sendvičích. Jako obvykle toužil po schválení a obrátil se k nedávno jmenované ředitelce marketingu a řízení, která byla nyní zodpovědná za image naší instituce.

„Máte pravdu, pane předsedo.“ Z Luciina severského hlasu zaznělo tiché pobavení, jako by nebrala znepokojivý stav světa tak vážně jako Ballard.

„Díky za příspěvek, Luci.“ Úlisný Sam si nejspíš říkal, že mohl zajít trochu dál, například doporučit, aby bezpečnostní služba Securicor zajistila nepřetržitou osobní ochranu předsedy senátu dvacet čtyři hodin denně sedm dní v týdnu. Načež dodal tónem,

z něhož zazníval hlas osudu: „Už jsem požádal soudního úředníka, aby přísně hlídal cukr ve skřínce s kávou.“

„Proč jste to udělal?“ odvážil jsem se zeptat našeho vůdce. „Claude si ho nabíral polévkovou lžící?“

Claude Erskine-Brown byl jedním z mála právníků, s nimiž jsem se kdy setkal, u kterých se snoubila vášnivá láska k Wagnerovým operám s nezřízenou chutí na sladké. U soudu pořád cucal bonbony a do kávy si sypal závěje cukru.

„Nejde o spotřebu cukru, Rumpole,“ urazil se Úlisný Sam. „Jde o antrax.“

„Jaký antrax?“

„Který by se mohl dostat do cukru. Bezpochyby po nás někdo jde, Rumpole. Copak vy neposloucháte ta neustálá vládní varování?“

„Pamatuju si, že nás kdysi varovali, že nemáme jezdit metrem, protože se tam můžeme otrávit plynem, a druhý den se omlouvali, že to byl jen žert a že cesty metrem jsou naprosto bezpečné.“

„Rumpole! Berete alespoň něco vážně?“

„Některé věci ano,“ ujistil jsem Úlisného Sama. „Ale vládu rozhodně ne.“

„My tady,“ Ballard mě ignoroval jako beznadějný případ a oslovil shromáždění, „jsme mimořádně zranitelní.“

Přemohla mě zvědavost. „Pročpak?“ zeptal jsem se.

„Představujeme Zákon, Rumpole. Středobod civilizované společnosti. Přirozeně zaujímáme jedno z předních míst na jejich seznamu cílů.“

„Myslíte Parlament, Buckinghamský palác a Kancléřský soud číslo čtyři? Kdo ví, možná máte pravdu.“

„Navrhuji ustavit malý bezpečnostní výbor naší kanceláře. Budeme ho tvořit já, Claude Erskine-Brown a Archie Prosser. Pokud uvidíte něco neobvyklého nebo mimořádného, ohlaste to prosím jednomu z nás. Předpokládám, že vy nemáte co hlásit, Rumpole, je to tak?“

„Nic moc. Ale v metru jsem si všiml jednoho chlápka. Podle vzhledu pocházel se Středního východu, měl turban a plnovous a pořád něco mumlal do diktafonu. Vystoupil ve stanici South Kensington. Nemyslím však, že by to bylo důležité.“

Náš šéf na mě chvilku hleděl, jako by naplnil mé skryté naděje a skutečně uvěřil tomu, co jsem řekl, ale pak u něj převládly důvodné pochybnosti.

„Moc vtípné,“ řekl Ballard auditoriu. „Ale vy jen těžko můžete brát vážně nebezpečí, jež nám všem hrozí, vidíte, Rumpole? Když uvážíme, že obhajujete jednoho z těch fanatických šílenců.“

„Rumpole by obhajoval každého,“ prohlásil Archie Prosser, nejnovější přírůstek našeho senátu, který nezaslouženě získal pověst důvtipného člověka.

„Jestli tím myslíte každého, kdo stojí před soudem a tvrdí, že je nevinný, pak odpověď zní *ano*.“

Cestou domů metrem se onoho večera nestalo nic znepokojivého kromě skutečnosti, že se strojuvůdci rozhodli „pracovat podle předpisů“ a vlak skončil na stanici Victoria, odkud jsem musel do Foxbury Mansion na Gloucester Road, kde bydlím, dojít pěšky. Obchody a výlohy zářily plné lesku, umělého sněhu a našňořených voskových postaviček na vyzdobených saních. Z Tesca se linuly vánoční koledy. Porada kanceláře byla poslední položkou na seznamu letošních akcí a i soudní dvůr Old Bailey přerušil na svátky pokoje a dobré vůle práci.

V případě, v kterém jsem zastupoval svého mandanta před soudcem s přílehlavým příjmením Hrob, bylo obojího velmi málo. Připomínám, že by mě čekala tvrdá práce i před tím nejrozumnějším soudcem. I soucitní staří páprdové jako Jeho Excelence „Pussy“ Proudfoot by se na mého klienta dívali s hrůzou a podlehli by pokušení označit mou řeč k porotě za marnou snahu zabránit jistému odsouzení a pravděpodobnému rozsudku na třicet a více let. Vražda, kterou jsme projednávali, než nás přerušily Vánoce, byla chladnokrevná a nemilosrdná a existovaly nezvratné důkazy, že ji spáchal náboženský fanatic.

Oběť, Honoria Glossopová, profesorka srovnávací religionistiky na Univerzitě Williama Morrisa ve východním Londýně, napsala řadu knih a jejím nejnovějším a posledním dílem byla publikace *Posvěcené zabíjení – dějiny náboženských válek*, v němž neúprosně kritizovala všechny akty násilí a agrese – včetně inkvizice a křížových výprav – spáchané ve jménu Boha. Do knihy zařadila

i kapitolu o islámu, v níž se sžíravě vyjádřila o některých ajatolláhách a krutostech spáchaných islámskými fundamentalisty.

Právě tato kapitola přiměla mého mandanta Husajna Khana, mladého studenta počítačových technologií na Univerzitě Williama Morrisa, vyhlásit soukromou fatvu. Na univerzitním počítači napsal profesorce Glossopové dopis, v němž prohlásil, že její rouhavé a bezbožné výroky o náboženských vůdcích jeho vlasti nezaslouží menší trest než smrt, která ji nevyhnutelně postihne. Potom dopis vytiskl a vložil ho do její poštovní přihrádky.

Odhalení totožnosti autora dopisu netrvalo dlouho. Husajna Khana vyloučili z univerzity a mladík začal pomáhat v rodinné restauraci Hvězda Persie v Golders Green. O týden později byla profesorka Glossopová, která toho dne pracovala dlouho do noci, nalezena zhroucená na psacím stole ve své kanceláři. Prvotní ohledání odhalilo, že byla zastřelena z bezprostřední blízkosti pistolí české výroby, zbraní, která je snadno a levně dostupná v některých jiholondýnských hospodách nevalné pověsti. Vedle ní ležel na desce stolu zalité krví dopis obsahující rozsudek smrti.

Honorie a její manžel Richard „Ricky“ Glossopovi žili v sídle, které by realitní agent označil termínem „třímilionový městský dům ve čtvrti Boltons“. Profesorka zřejmě zdědila značné jmění z rodinné firmy v Midlands, což jí umožnilo věnovat se akademické kariéře a Rickymu dovolilo zasvětit život přírodním sportům bez nutnosti shánět výnosné zaměstnání. Podle fotografie v novinách to byl mimořádně pohledný muž o nějakých pět šest let mladší než jeho manželka. Po vraždě se mu dostalo, podle všeobecného mínění zaslouženě, mohutných projevů veřejné soustrasti. Manželé se seznámili na palubě jachty během výletní plavby po řeckých ostrovech a Honorie dala jemu a jeho vzhledu přednost před všemi svobodnými profesory, vědci a autory odborných publikací, které znala. Navzdory rozdílným zájmům a věkovému odstupu se zdálo, že spolu žili šťastně celých deset let až do chvíle, kdy, jak prohlásila obžaloba, zastihla paní profesorku smrt z rukou mého dnes všeobecně nenáviděného klienta.

Takto vypadal případ, jemuž jsem se před Vánoci v Old Bailey věnoval. Žádný příliv radosti jsem z něj nepociťoval. Rozdané karty mluvily jednoznačně v můj neprospěch a vypadalo to, že

ztrácím jeden štych za druhým, protože i když jsem vynesl eso, soudce, který považoval každého obhájce za mouchu v chutném talíři spravedlnosti, mi ho vždycky přebil trumfem.

Soudce Hrob, jemuž jsem po straně neřekl jinak než „Starý Hrobař“, měl hluboký, hrobový hlas a vypadal jako člověk, který se probudí do deštivého víkendu a trpí krutým nadýmáním. Očividně dopěl k závěru, že svět je plný nenapravitelných hříšníků. Nejblíže výraz podobný úsměvu, který jsem na tváři Starého Hrobaře spatřil, bylo chmurné potěšení, jež projevil pokaždé, když se porota po obtížném přelíčení vrátila z porady s verdiktem *vinen*, po němž zcela zřejmě toužil.

Takže si asi umíte představit, že během procesu královna versus Husajn Khan byla atmosféra v soudní síni číslo jedna v Old Bailey asi stejně vřelá jako na severním pólu za sněhové bouře. Královna by možná zaujala k mému mandantovi nezaujatý a objektivní postoj, ovšem soudce nikoliv.

Obžaloba spočívala v ne zcela schopných rukou Úlisného Sama Ballarda, což byl důvod, proč mě na poradě označil prakticky za zakládajícího člena al-Kajdy. Jeho pomocníkem byl nováček Archie Prosser.

Ti dva možná nebyli ti nejnebezpečnější optimisté, jimž jsem musel v průběhu své dlouhé kariéry právního zástupce čelit, ale domníval jsem se, že obžalobu proti mladému studentovi, z kterého se stal nejnenáviděnější muž v celé Anglii, by bez problémů sestavil i student prvního ročníku právnické fakulty s nižším než průměrným IQ.

Když ho dva dozorcí přivedli z vazební cely a posadili na lavici obžalovaných, porotci na něj vrhli jediný vyděšený pohled a hned obrátili zrak k postavě Úlisného Sama, podle jejich názoru mnohem méně pohoršlivé, který se chystal zahájit svou zničující úvodní řeč.

Seděl jsem na svém konci lavice právníků a poslouchal. Zastupování obžalovaného bylo nabídnuto několika královským radům (královským smradům, jak jim říkám), ale všichni se omluvili z důvodu velkého množství práce, zdravotního stavu nebo odjezdu na dovolenou, sáhli po jakékoliv výmluvě, jen aby je nikdo nespojoval s vedením obhajoby sil zla. Takže zůstal jediný Rumpole,

kdo se držel staromódní víry, že i ten nejhorší hříšník si zaslouží právo obranu, pokud nějakou má, kterou předloží k spravedlivému posouzení nestranné porotě.

Soudce Hrobař mé názory nesdílel. Když Ballard povstal, pozdravil ho ze své stolice něčím jako úsměvem a jeho triviální postřehy odměňoval uvážlivým příkyvováním a poznámkou, kterou si pečlivě zapsal do soudcovského notesu a pokaždé ji podtrhl. Avšak když jsem já přistoupil ke křížovému výslechu svědka obžaloby, Hrob si ztěžka povzdechl a odložil tužku, jako kdyby si byl jistý, že nic důležitého neuslyší.

Totéž se stalo, když jsem položil několik věcných otázek patologovi a mému dávnému příteli profesoru Arthuru Ackermanovi, forenznímu vědci a vládci londýnských márníc. Když poskytl svědectví ohledně (zcela zřejmé) příčiny smrti, začal jsem s křížovým výslechem.

„Řekl jste, pane profesore, že výstřel vyšel z bezprostřední blízkosti?“

„Ano, pane Rumpole, skutečně tomu tak bylo.“ Ackerman a já jsme se setkali u tolika krvavých případů, že jsme spolu u soudu debatovali jako staří kamarádi.

„Dále jste uvedl,“ pokračoval jsem, „že projektil vnikl oběti do krku – s největší pravděpodobností byla střelena zezadu – a kromě jiných tkání pronikl krční tepnou a přerušil ji.“

„Je tomu tak.“

„Takže v důsledku střelného poranění vytryskla krev na stůl. Víme, že potřísnila dopis. Očekával byste, že na oděvu pachatele, který vystřelil takto zblízka, ulpěly alespoň malé stopy krve?“

„Domnívám se, že by se to mohlo stát.“

„Řekl byste, že se to pravděpodobně stalo?“

„Pravděpodobně ano.“

Když jsem od svědka dostal tuto odpověď, chvíli jsem mlčky stál a díval se na nehybného soudce.

„Je to všechno, na co jste se chtěl zeptat, pane Rumpole?“

„Ne, mylord, čekám, až si Vaše Lordstvo najde čas a zapíše si tento důkaz do sešitu. Vidím, že tužka Vaší Ctihodnosti odpovídá.“

„Jsem si jistý, že porota vaše otázky slyšela. I odpovědi.“

Soudce zdráhavě a neochotně zvedl tužku a načmáral do bloku tu nejkratší možnou poznámku. Pak jsem Ackermanovi položil poslední dotaz.

„Zřejmě víte, že šatstvo, které měl můj klient osudného večera na sobě, bylo podrobně a velmi pečlivě prozkoumáno a že se na něm nenašla ani ta nejmenší částička krve.“

„Mylorde, jak může tento svědek vědět, co se našlo na šatech obžalovaného?“ vznesl námitku Úlisný Sam.

„Správně, pane Ballarde,“ souhlasil rychle soudce. „To byla po-
buřující otázka, pane Rumpole. Porota k ní nebude přihlížet.“

Bylo to pořád stejné, pokud ne horší. Vstal jsem, abych na konci dlouhého dne v soudní síni podrobil křížovému výslechu superintendenta Gregoryho, slušného a absolutně poctivého policistu, který vedl vyšetřování.

„Můj klient pan Khan se nikdy netajil tím, že onen výhrůžný dopis napsal, vidíte, superintendente Gregory?“

„Netajil, mylorde,“ odpověděl Gregory se zjevným uspokojením.

„Ve skutečnosti,“ podotkl soudce Hrob a listoval poznámkami, „nás svědek Sadiq informoval, že se mu váš klient tím dopisem vychloubal v univerzitní menze.“

A tím Hrobař konečně překročil mez.

„Nepoužil termín *vychloubal*.“

Královský rada Úlisný Sam Ballard, údajná hlava našeho senátu, vstal s připraveným blokem.

„Sadiq vypověděl, že mu Khan řekl, že napsal ten dopis a – abych odpověděl Vašemu Lordstvu – že působil dojmem, že ,netrpí ani nejmenším pocitem viny‘.“

„Tak vidíte, pane Rumpole.“ Ani soudce Hrob netrpěl nejmenším pocitem viny. „Neznamená to přesně totéž?“

„Rozhodně ne, mylorde. Svědek nepoužil slovo *vychloubal*.“

„Porota může dospět k závěru, že se to rovnalo vychlouvání.“

„To zajisté může, mylorde. Ale necht' o tom rozhodne sama, bez přispění Vašeho Lordstva.“

„Pane Rumpole,“ v tomto okamžiku nasadil soudce výraz ušlechtilé lítosti, „chápu, že v tomto případě čelíte řadě obtíží, ale

snad bychom mohli pokračovat bez dalších hádek. Máte ještě nějaké otázky na tohoto policistu?“

„Už jen jednu, mylorde.“ Otočil jsem se k superintendentovi. „Inkriminovaný dopis byl vysledován v jednom z univerzitních počítačů.“

„Je tomu tak, ano.“

„Souhlasil byste s tvrzením, že můj klient nepodnikl vůbec žádné kroky, aby utajil skutečnost, že byl autorem této odporné hrozby?“

„Ano. Zdá se, že se tím netajil.“

„To se těžko shoduje s chováním člověka, který plánuje spáchat brutální vraždu, nemyslíte?“

„Ano, uznávám, že to bylo poněkud překvapující.“ Jack Gregory byl natolik poctivý, že to přiznal.

„Spíš velmi překvapující, nemyslíte? A samozřejmě v době, kdy k vraždě došlo, všichni věděli, že ten dopis napsal. Vždyť za to byl vyloučen ze školy.“

„Správně.“

Hrobař cítil potřebu zasáhnout. „Nenapadlo vás, superintendente Gregory, že vyloučení ze školy mohlo vrahovi poskytnout dodatečný motiv?“ Soudce se zřejmě domníval, že přišel na něco důležitého, a byl nesmírně vděčný, když superintendent odpověděl: „Mohlo tomu tak být, mylorde.“

„Mohlo tomu tak být,“ diktoval Hrob sám sobě, když zapisoval odpověď. Pak ho napadla další věc, která by mohla kulhající obžalobě pomoci.

„Samozřejmě pokud se člověk domnívá, že je oprávněn z náboženských či morálních důvodů zabít jinou lidskou bytost, pak nemá žádné zábrany se tímto faktem vychloubat.“

Věděl jsem to já, Úlisný Sam to také musel vědět a porotě to bylo třeba sdělit. Soudce zašel příliš daleko. Vstal jsem tak rychle, jak mi tloušťka a věk dovolily, a ostře jsem protestoval.

„Mylorde, obžaloba je ve schopných rukou královského rady Samuela Ballarda. Jsem si jistý, že dokáže přednést případ proti mému mandantovi i bez pomoci a povzbuzování Vašeho Lordstva.“

Následovalo ohromené ticho, podobné klidu před bouří.

„Pane Rumpole.“ Slova Jeho Lordstva byla vřelá jako ledové kroupy. „To byla nanejvýš urážlivá poznámka.“

„Pokládal jsem za nutné tuto skutečnost zdůraznit,“ odvětil jsem, „v zájmu spravedlnosti pro mého klienta.“

„Jak jsem řekl, uvědomuji si, že hájíte velmi obtížný případ, pane Rumpole.“ Hrob znovu připomínal porotě beznadějnost mého postavení. „Nemohu však přehlížet vaše nepatřičné a neuctivé chování vůči soudu. Budu muset zvážit, zda neohlásím vaše jednání příslušnému úřadu.“

Po těchto nízkých a ubohých poznámkách a několika nedůležitých otázkách superintendentovi se Hrob otočil k porotcům a připomněl jim, že tento bezpochyby bolestný a šokující případ bude pokračovat po vánoční přestávce. Oznamil to vážným a dojmavým tónem člověka, který informuje o smrti přítele nebo příbuzného, a potom jim popřál šťastné Vánoce.

Vlak metra, který mě vezl domů, byl přeplněný. Stál jsem a nejistě se potácel sevřený mezi silně nachlazeným stopadesátikilovým chlapem v pracovním kabátě a postarší ženou s nejostřejšími lokty, s jakými jsem se na této lince setkal.

Ostatní cestující nepochybně vedli těžké a možná nevděčné životy, ale rozhodně nemuseli trávit své dny tím, že sloužili jako nárazník mezi zřejmým náboženským fanatikem a nepřátelským soudcem, jenž se očividně snažil ukončit kariéru nevhodně hádavého Rumpolea. Vlak, zjevně stejně vyčerpaný jako já, zastavil mezi stanicemi Charing Cross a Embankment, a když zhasla světla, téměř jsem se rozhodl vystoupit z advokátní komory. Pak se světla zase chabě rozzářila a souprava se s mírným trhnutím rozjela. Usoudil jsem, že budu muset pokračovat. Nepatřím k lidem, kteří se uchýlí do penze na venkově a pěstují jahody.

Musím přiznat, že když jsem došel k takzvanému „luxusnímu bytu“ na Gloucester Road, nemálo mě překvapila vřelost, s níž jsem byl uvítán. Moje úžasná manželka Hilda, již znám pouze jako „tu, kterou musím poslouchat“, mi řekla: „Posaď se, Rumpole. Vypadáš velmi unaveně,“ a zapálila plynový krb. O několik minut později mi přinesla sklenici mého obvyklého občerstvení – úplně obyčejného klaretu, jaký je k dostání v Pommeroyově vinném baru na Fleet Street. Této značce soukromě říkám „Château

Temžské nábřeží“. Usoudil jsem, že tato neobvyklá pozornost znamená pouze to, že se mi chystá sdělit něco nepříjemného, a nemýlil jsem se.

„Letos,“ oznámila mi rozhodným tónem Starého Hrobaře zřejmějšího svůj úsudek, „nebudu připravovat žádné Vánoce. Je to pro mě příliš náročné.“

O Vánocích se toho v domácnosti Rumpoleů obvykle moc nedělo. Tradiční výměna dárků: dostávám vázanku a Hilda povinnou láhev levandulové vody, která je zřejmě určena spíš k uschování než k okamžitému používání. Upeče krocana a já otevřu láhev Château Temžské nábřeží a tím oslavíme narození našeho Spasitele.

„Rezervovala jsem pro nás pokoj,“ ohlásila Hilda, „v Cherry Picker's Hall. Vypadáš, jako že si potřebuješ odpočinout, Rumpole.“

Co je to za místo, o kterém mluvila? Domov důchodců? Chráněné bydlení? „Jsem uprostřed složitého případu vraždy. Nemůžu se sbalit a odjet do domova.“

„To není žádný domov, Rumpole. Je to rodinný venkovský hotel v Cotswolds. Inzerují speciální nabídku – čtyři noci s plnou penzí, dětský večírek, vánoční oběd se sušenkami a na Štědrý večer taneční zábavu. Na takovou věc se člověk musí těšit.“

„Já si to bohužel nemyslím. Děti nemáme a rozhodně se mi na Vánoce nechce tancovat. Můžeme tu objednávku stornovat?“

„Jestli budeš tancovat nebo ne, je vyložene na tobě, Rumpole. Ale stornovat objednávku nemůžeme, protože je závazná a už jsem zaplatila zálohu. A vyzvedla jsem z čistírny tvůj starý večerní žaket.“

Upadl jsem v nezvyklé mlčení. Ne nadarmo získala moje žena titul „ta, kterou musím poslouchat“.

Cestou do Cotswolds jsem rovněž upadl v nezvyklé mlčení, ale když jsme se blížili k rodinnému venkovskému hotelu, přemýšlel jsem, jestli ta, kterou musím poslouchat, přece jenom neučinila rozumné rozhodnutí. Třeba se ta obrovská finanční suma, která padla na tuto „speciální vánoční nabídku“, přes všechny mé obavy nakonec vyplatí. Z nádraží jsme si vzali taxi. Jak jsme po klikaté okresce pronikali hlouběji do venkovské krajiny, slunce krásně

svítilo a stromy vytvářely proti jasné obloze tmavší vzory. Projížděli jsme mezi zelenými poli, kde se pásly krávy a potůčky zurčely přes balvany. Přes cestu nám přeběhl zatoulaný pes a po nebi kroužil osamělý papírový drak (alespoň Hilda tvrdila, že je to drak). Zdálo se, jako bychom vjeli do lepšího, mírumilovnějšího světa daleko od problémů s teroristy, od krví potřísněného dopisu obsahujícího rozsudek smrti, od nemožného mandanta a neměnně obtížného soudce, s nímž jsem se v Old Bailey potýkal. Přes všechny své potíže jsem cítil, jak se mě zmocňuje spokojenost. Má spokojenost se našťěstí ještě prohloubila, když kola taxíku zaskřípala na šterkem vysypané příjezdové cestě k Cherry Picker's Hall. Staré zešedlé kamenné kvádry, z nichž bylo toto kdysi honosné sídlo vybudováno, pozlacovaly poslední paprsky zimního slunce. Přátelsky se usmívající manažerka hotelu nás srdečně přivítala a nosič zanesl naše věci do pohodlně působícího pokoje s výhledem na zahradu. Ani jsem se nenadál a seděl jsem ve společném salonu u ohně plápolajícího v krbu, pojídal jsem sendviče s ančovičkami a těšil se na tmavý biskupský chlebíček s alkoholem, který měl následovat. I můj odpuzující klient Husajn Khan by v takovém prostředí možná zavrhl své poslání zvěstovatele teroru a po večeři by se spokojeně uvolnil. Alespoň jsem si to myslel.

„Je přímo nádherné takhle se vzdálit od Old Bailey. Těsně před odchodem jsem tam zažil strašnou hádku s obzvlášť nekvalifikovaným soudcem,“ sdělil jsem Hildě, která si četla staré číslo magazínu *Country Life*.

„Ty se pořád musíš hádat se soudci, vid? Proč se radši nevěnuješ rybaření, Rumpole? Poklidné dny u pstružího potoka by ti pomohly zapomenout na všechny ty nechutné případy, jimiž se zabýváš.“ Očividně narazila v časopise na sekci věnovanou přírodním sportům.

„Hádka, o níž mluvím, zašla trochu dál než obvykle. Soudce hrozil, že mě ohlásí za profesní pochybení. Nelíbilo se mi, jak pořád naznačoval porotě, že můj klient je vinen.“

„A on snad není vinen?“ Hilda tu nepříjemnou otázku položila se vši nevinností.

„No, nejspíš ano. Ale o tom rozhodne porota složená z dvanácti bezúhonných spoluobčanů. Ne soudce Hrobař.“

„Hrobař? Opravdu se tak jmenuje?“

„Ale ne. Jmenuje se Hrob. Já mu říkám Hrobař.“

„To je ti podobné, Rumpole, vid?“

„Jeho hlas zní jako z hrobky. Jsem skálopevně přesvědčen, že močí ledovou vodu.“

„Teda, Rumpole, zkus nemluvit vulgárně. Co jsi tedy řekl panu soudci Hrobovi? Klidně se mi můžeš svěřit.“

Měla samozřejmě pravdu. Tu, kterou musím poslouchat, lze usmířit pouze bezvýhradným přiznáním viny a vydáním se na milost a nemilost soudu. „Řekl jsem mu, aby slezl ze soudcovské stolice a připojil se k Úlisnému Samovi Ballardovi na lavici obžaloby.“

„Rumpole, to od tebe bylo hrozně hulvátské a drzé.“

„Ano,“ souhlasil jsem s pozoruhodným uspokojením. „To skutečně bylo.“

„Takže není divu, že se na tebe naštvál.“

„Naštvál se teda pořádně.“ Znovu jsem nedokázal potlačit náznak triumfu v hlase.

„Domnívám se, že tě zřejmě nenávidí, Rumpole.“

„Domnívám se, že zřejmě ano.“

„Inu, tady jsi každopádně v bezpečí. Na svého drahého soudce Hrobaře můžeš klidně zapomenout a užívat si Vánoce.“

Jako obvykle měla pravdu. Natáhl jsem nohy ke krbu, napil se černého čaje a ukousl si pořádné sousto poctivého tmavého biskupského chlebičku.

A v té chvíli jsem uslyšel hlas, který jako by vycházel z hrobky.

„Rumpole!“ zahlaholil. „Jaká mimořádná náhoda! Přijel jste sem na Vánoce? I se svou paní?“

Otočil jsem hlavu a bohužel jsem se nemýlil. Tady stál, pan soudce Hrobař z masa a kostí. Na sobě měl tvídový oblek a jakousi plukovní nebo starou školní kravatu. Jeho obvykle ponuré rysy se zkrivily do úsměvu čerstvě stimulovaného dlouhou řadou odsuzujících výroků. A pak pronesl něco, při čem mi zaskočilo sousto biskupského chlebičku a málem jsem se udusil.

„Járku,“ pravil a přísahám, že použil přesně tato slova, „tohle je pěkná legrace, nemyslíte?“

„Často jsem přemýšlel, jaké to asi je, být provdaná za Rumpolea.“

Samozřejmě lhal. Odvažuji se tvrdit, že Jeho Ctihodnost Hrobař nestrávil ani vteřinu svého života úvahami o tom, jaké asi je být paní Rumpoleovou. No ale byl tady, přitáhl si židli, ládoval se našimi sendviči s ančovičkami a usmíval se na tu, kterou musím poslouchat (mou ženu Hildu), se stejnou radostí, jako kdyby právě vynesla dvacet odsuzujících verdiktů, jeden z nich v případě soudce versus Rumpole.

„Občas je to pochopitelně trochu těžké,“ přispěla Hilda obžalobě.

„Trochu těžké! To jste se vyjádřila velmi mírně, paní Rumpoleová. Neumíte si představit, jaké potíže s ním máme u soudu.“

K mému obrovskému podráždění se moje žena a soudce společně usmívali, jako kdyby diskutovali o iracionálním chování obtížně zvládnutelného dítěte.

„Samozřejmě teď spolu nesmíme o tom případě mluvit,“ podotkl Hrobař.

„Ten příšerný terorista.“ Hilda již dospěla k rozhodnutí.

„Přesně tak. Neřekneme o něm ani slovo.“

„Taky dobře,“ souhlasila Hilda. „Mluvím s Rumpolem o jeho případech až moc často.“

„Opravdu? Tak to vás upřímně lituji, paní Rumpoleová.“ Soudce ji obdařil soucitným pohledem, z něhož se mi zvedl žaludek. „Nosí si práci domů, že?“

„No jistě! Pro nějakého odporného vraha by udělal první poslední, ale aby mi pomohl vymalovat koupelnu, to ne.“

„Vy si malujete koupelny?“ Soudce se na Hildu zadíval s neskrývaným obdivem, jako kdyby se mu právě svěřila, že obletěla zeměkouli v horkovzdušném balonu. Pak se otočil ke mně.

„Jste šťastný muž, Rumpole.“

„Jenže on to nepřizná.“ Hilda si teď zjevně užívala vánoční dovolenou mnohem víc, než očekávala. „Mimochodem doufám, že na vás nebyl u soudu moc drzý.“

„Domníval jsem se, že nebudeme o případu diskutovat,“ pokusil jsem se vznést námitku, kterou moje žena a neschopný soudce obratem ruky zamítli.

„Ale Rumpole nebyl jenom drzý, on se také snažil zapůsobit na svého klienta tím, že mu předváděl, jak nebojácně se umí postavit soudci. Ale my už jsme na to u něj zvyklí.“

„Říká,“ Hildu ta situace zřejmě pořád bavila, „že jste mu hrozil, že ho ohlásíte za profesní pochybení. Opravdu by sis měl dávat pozor na jazyk, nemyslíš, Rumpole?“

„Ach, řekl jsem to jen proto,“ Hrobař měl dost odvahy, aby to přiznal, „abych vašeho manžela drobet postrašil. Ale když jsem mu pohrozil, mírně zezelenal.“

„Nezezelenal jsem!“ To už jsem ztrácel poslední zbytky trpělivosti se soudcem, k němuž se Hilda chovala jako k dávno ztracenému příteli. „Vznesl jsem zcela odůvodněný protest proti flagrantnímu předčasnému odsouzení! Zjevně jste rozhodl, že je můj klient vinen, a dal jste to porotě na vědomí.“

„Ale copak on není vinen, Rumpole? Copak to není jasné na první pohled?“

„Samozřejmě že není vinen. Je naprosto nevinný. A zůstane nevinný, dokud se porota nevrátí po poradě do soudní síně a neprohlásí, že je vinen. A bude to její rozhodnutí a soudcovo přání s tím nebude mít vůbec nic společného.“

Možná jsem zašel příliš daleko, ale tento subjekt se mě hluboce dotýkal. Soudce Hrob byl však vůči mému útoku slepý a hluchý. Pořád s úsměvem se postavil, otočil se zády ke krbu, aby se ohřál, a zopakoval: „Opravdu teď nesmíme debatovat o případu, v němž jsme oba zapojení. A nezapomínejme, že jsou Vánoce.“

„Ano, Rumpole, jsou Vánoce.“ Hilda se zřejmě pasovala do role ozvěny Jeho Lordstva.

„Takže jsme dohodnutí. Podívejte, co kdybych pro nás tři objednal stůl k večeři?“ Soudce se stále usmíval. „Nebyla by to obrovská legrace?“

„Soudce Hrob je mimořádně okouzující osobnost.“

V životě by mě nenapadlo, že tato slova uslyším, ale obsahovala uvážený názor té, kterou musím poslouchat, vyslovený ještě

předtím, než jsme se uložili ke spánku první noc naší vánoční dovolené. Pokrmy servírované k večeři byly prosté, leč chutné. (Roštěnky nebyly naaranžované do věžičky zalité rajčatovým *coulis* a zcela chyběla raketa a podobné nesmysly nóbl restaurací.) Hrobař zřejmě dokonale vycházel s Lorraine, manažerkou hotelu, a spolu s Hildou se ponořili do dlouhého rozhovoru o rybaření, kterýžto sport Hrob praktikoval a Hilda se na něj stala po prostudování starého čísla *Country Life* ve společném salonu kvalifikovanou odbornicí.

Neustále jsem dostával otázku, proč si nevyrazím na celodenní rybářský výlet s Hildiným nově nalezeným přítelem soudcem. Odpověď na tento dotaz jsem našel snadno: „Proč se ty nezúčastníš londýnského maratonu oblečená jen v bikinkových kalhotkách a s parukou na hlavě?“ Po větší část večeře jsem seděl neobvykle zamlklý a poslouchal nepřetržité štěbetání nových přátel a cítil jsem se stejně nadbytečný jako svobodná teta na schůzce milenců. Krátce poté, co mě informovala, jak je Hrobař šarmantní, usnula Hilda hlubokým a spokojeným spánkem. Měsíční svit pronikal do pokoje, v dálce znělo soví houkání a já jsem si začal dělat starosti s případem, o kterém jsme u večeře mluvili.

Do smrti nezapomenu na první setkání se svým klientem Husajnem Khanem v brixtonské věznici. Navštívil jsem ho v doprovodu svého důvěrného právního poradce Bonnyho Bernarda, a přestože byl bezpochyby autorem osudného dopisu, ani v nejmenším nepůsobil jako člověk, který dokáže zasít hrůzu do srdcí svých bližních. Byl malého vzrůstu a věčně zachmuřený, měl měkké hnědé oči, tichý monotónní hlas a neobvykle malé ruce. Nejen že si na nic nestěžoval, on dokonce jako by shledával fakt, že sedí ve vazební cele a čelí nejzávažnějšímu obvinění, naprosto přirozeným. Hned na počátku našeho setkání nám sdělil, že to pokládá za Alláhovu vůli, a jestliže si to Alláh přeje, kdo je on, dvaadvacetiletý student počítačových věd, aby Boží vůli zpochybňoval? Po celou dobu předběžného vyšetřování a následného přelíčení jsem nepřestával žasnout, jak se v mém mandantovi nevysvětlitelně snoubí znalosti nejkomplicovanějších moderních technologií s nejprimitivnější a nejneúprosnější náboženskou vírou.

„Ten dopis jsem napsal. Samozřejmě že ano. Ale nebylo to moje rozhodnutí, že by ta žena měla zemřít. Byla to vůle Boží.“

„Bůh si přál, aby ta neškodná žena byla zastřelena za to, že napsala pár kritických poznámek?“

„Aby zemřela za své rouhání, ano.“

„A panuje všeobecné přesvědčení, že právě vy jste byl jejím popravčím, právě vy jste vykonal rozsudek.“

„To jsem neudělal.“ Trpělivě se na mě díval, jako kdybych se o víře Husajna Khana měl ještě hodně co učit. „Věděl jsem, že ji v určený čas navštíví smrt. Přišla dřív, než jsem čekal.“

Takže jsem obhajoval muže, který jí vyhrožoval smrtí, a naplnění této hrozby se poslušně ujal někdo dosud neznámý a spáchal vraždu v klidném a mírumilovném areálu londýnské univerzity? Tato hypotéza mi připadala velmi nepravděpodobná a vůbec jsem se netěšil na projednávání tohoto případu, které mělo začít v Old Bailey krátce před vánočními svátky.

Ten případ však v sobě skrýval, alespoň podle mého přesvědčení, jistou záhadu. Jistě, ten dopis představoval jasný, byť nepřímý důkaz Husajnovy viny, ovšem zcela chyběly konkrétní, zejména forenzní důkazy. Na šatech údajného pachatele se nenašla ani stopa krve, parafínový test neprokázal, že vystřelil z pistole opatřené tlumičem (použití tlumiče nasvědčovala skutečnost, že nikdo v budově výstřel neslyšel). Nepřítomnost kriminalistických důkazů mluvila v Husajnův prospěch, ale musel jsem mít na paměti, že v době, kdy došlo k vraždě, se obviněný nacházel v univerzitní budově, přestože byl ze školy vyloučen, protože napsal inkriminovaný dopis.

Sova táhle houkala a Hilda zhluboka oddechovala. Přemáhal mě spánek. V duchu jsem znovu probíral Husajnův příběh. Tvrdil, že pracoval v restauraci svých rodičů a kdosi mu zavolał. (Telefonát přebíral sám, takže mu ho neměl kdo dosvědčit.) Tvrdil, že mu volala jakási mladá žena, jež ho informovala, že je sekretářka proděkana pro studium, který se s ním chce sejít v deset večer v univerzitní knihovně, aby společně probrali mladíkovu budoucnost.

Do budovy Williama Morrise se dostavil ve tři čtvrtě na deset a sdělil panu Luttrellovi v recepci, že přichází na pozvání proděkana pro studium, s nímž se má za patnáct minut setkat v knihovně.

Když však přišel do knihovny, proděkan tam nebyl. Čekal na něj marně déle než hodinu a pak se vrátil domů a k pracovně Honorie Glossopové se ani nepřiblížil.

Proděkan pro studium a jeho sekretářka samozřejmě popřeli, že by mu někdo z nich volal. Všeobecný závěr zněl, že Husajn bezostyšně lhal a že přišel do univerzitní budovy, protože věděl, že profesorka Glossopová pracuje dlouho do noci, a chtěl ji zavraždit.

Konečně jsem upadl do neklidného spánku. Ve snu jsem viděl sám sebe, jak stojím před soudem a mým žalobcem je Úlisný Sam Ballard, který má dlouhý plnovous a žaluje mě podle zákona šaríja.

Probudil jsem se časně s prvními nesmělými záblesky denního světla do vzdáleného kohoutího kokrhání. Vstal jsem z postele, po špičkách přešel pokoj a ze dna kufru jsem vylovil spis *Královna versus Khan*. Hledal jsem řešení dosud nedefinovaného problému. Znovu jsem si prošel úvodní řeč obžaloby, ale prakticky nic jsem v ní nenašel.

Připomněl jsem si, že recepční Luttrell viděl, jak Honoria přijela i s manželem a zašla do své kanceláře. Ricky Glossop za necelou čtvrt hodinu zase odjel a později manželce zavolal, ale profesorka nebrala telefon. Znepokojený se spojil s Luttrellem a požádal ho, ať zajde do její kanceláře a zjistí, proč nezvedá sluchátko. Recepční tam zašel a našel profesorku zhroucenou na psacím stole, ruku položenou vedle zakrváceného dopisu.

Potom jsem si přečetl výpověď Honoriiny sekretářky Sue Blackmoreové. Popsala, jak našla dopis v profesorčině poštovní přihrádce a odnesla jej Honorii domů. Ohledně její reakce po přečtení slečna Blackmoreová uvedla: „Nebrala ten vzkaz moc vážně, a dokonce odmítla zavolat policii.“ Ricky Glossop byl však jiného názoru. Informoval protiteroristické oddělení Scotland Yardu a dopis jim ukázal.

Nic z toho nebylo pro mě nové. Existoval pouze jeden důkaz, který jsem mohl přehlédnout.

Proděkan pro studium ve své výpovědi uvedl, že mluvil s Honorii ráno v den její smrti. Omlouvala se mu, že se nemůže zúčastnit odpoledního semináře, protože má domluvenou naléhavou

schůzku s Tonym Hawkinem. Proděkan věděl, že Hawkin je právník zastupující univerzitu a v rámci své soukromé praxe pracuje i pro Honorii Glossopovou. Proč se chce profesorka s právníkem sejit, to proděkan nevěděl. A to bylo naposled, co viděl svou kolegyni živou.

Přemýšlel jsem o posledním dokumentu, když se Hilda zavr-těla, otevřela jedno oko a přikázala mi, abych objednal snídani.

„Dnes se budeš muset o sebe postarat sám, Rumpole,“ oznámila mi. „Gerard mě bere na ryby. Budeme chytat lipany.“

„Gerald?“ Že by se v Cotswolds ukázal nový muž v životě mé manželky?

„Vždyť víš. Ten šarmantní soudce, kterému jsi mě včera večer představil.“

„Snad proboha nemyslíš Hrobaře?“

„Nebud' směšný. Samozřejmě že myslím Geralda Hroba.“

„A jdeš s ním na ryby?“

„Je velmi laskavý, že mě pozval, aby mi ukázal nádherný kus řeky, kam vodívá své přátele.“

„To je úžasné,“ opáčil jsem ironicky. „Jestli něco chytíš, přines to k večeři.“

„Ach, já nebudu nic chytat. Budu se jen ze břehu dívat na Geralda. Ukáže mi, jak navazovat mušky.“

„To je absolutně fascinující.“

Nezdálo se jí, že bych řekl něco mimořádně zábavného, a začala se rychle hrabat z postele.

„Tak zazvoň pro tu snídani, Rumpole,“ zavelela. „Musím se připravit na Geralda.“

Pro tebe je to možná Gerald, pomyslel jsem si, ale pro mě zůstane navždy Starým Hrobařem.

Když Hilda odešla za svým novým přítelem, dojedl jsem opékanou slaninu a vajíčka s klobáskami a hromadou toustů, které jsem si objednal jakožto nízkokalorickou organickou snídani, a zavolał jsem svému důvěrnému právnímu poradci Bonnymu Bernardovi. Zastihl jsem ho doma a mluvil jsem s ním na pozadí vzrušeného štěbetání dětí, které se nemohly dočkat zítřejšího rána a punčoch plných dárků.